

Viktigt men ganska "oballt"

- En kvalitativ studie om hur poliser förhåller sig till samt hanterar brottstypen våld i nära relation

Sofie Kjellver och Hanna Tryde

2018

Examensarbete, Grundnivå (kandidatexamen), 15 hp
Kriminologi
Kandidatprogram i utredningskriminologi
Examensarbete för kandidatexamen i kriminologi

Handledare: Maja Lilja
Examinator: Amir Rostami

Important but quite “uncool”

- **A qualitative study about police approach to family violence and to the way the type of crime is handled**

Abstract

The purpose of the study was to examine police perceptions of approaches to family violence and how the type of crime is handled among the police. The study conducted semi-structured interviews with six police officers who in their work encountered and managed the type of crime. The main outcome of the study was that perceptions about the importance of the police focusing on family violence but also opposite perceptions about existing negative attitudes towards the type of crime among police officers. The negative attitudes were explained to depend on that family violence was considered difficult to deal with, less exciting or less “cool” compared with other types of crimes, and that it seemed to be an insufficient understanding for the victim. The majority of the respondents’ perceptions were that policemen seemed more willing to use experience and routines while dealing with family violence than to use some kind of method support. Simultaneously, many perceived that that the attitude of police officers may affect how they handle the crime.

Keywords: Family violence, police approaches/attitudes, police crime handling

Sammanfattning

Syftet med studien var att studera polisens uppfattningar kring förhållningssätt till våld i nära relation samt till hur brottstypen hanteras av poliser. I studien genomfördes semi-strukturerade intervjuer med sex poliser som i sitt arbete påträffade och hanterade brottstypen. Det huvudsakliga resultatet visade uppfattningar om att det är viktigt att polisen lägger fokus på brottstypen våld i nära relation men också att många poliser har negativa förhållningssätt till brottstypen. Anledningen till de negativa förhållningssätten var att brottstypen ansågs jobbig och mindre spännande eller ”obal” att hantera jämfört med andra brottstyper. Det tycktes även finnas en oförståelse för målsäganden. Majoriteten av intervjudeltagarnas uppfattningar var att poliser hellre tycktes vilja utgå från erfarenhet och rutiner än metodstöd vid hantering av brottstypen. Samtidigt var många av uppfattningen det förhållningssätt poliser har kan inverka på hur de hanterade brottstypen.

Nyckelord: våld i nära relation, polisens förhållningssätt/attityder, polisens brottshantering

Förord

Vi vill rikta ett stort tack till vår handledare Maja Lilja som under uppsatsskrivandet har gett värdefull handledning till oss studenter. Vi vill även rikta ett särskilt tack till de personer inom polismyndigheten som gett oss möjlighet att genomföra studien samt till de personer som medverkat i intervjuerna och gett sina uppfattningar och upplevelser kring studieämnet. Till slut vill vi även säga tack till vänner och familj för det stöd ni gett oss under dessa veckor för examensarbetet.

Sofie Kjellver och Hanna Tryde

Stockholm, Juni 2018

Innehållsförteckning

1. Inledande kapitel	1
1.1 Bakgrund och problemformulering	1
1.2 Studiens syfte	3
1.3 Studiens frågeställningar	3
1.4 Avgränsningar	3
1.5 Förklaring av begrepp	4
1.5.1 Våld	4
1.5.2 Nära relation	4
1.5.3 Poliskultur	4
1.6 Disposition	4
2. Tidigare forskning	5
2.1 Polisens arbetssätt	5
2.1.1 Förhållningssätt och dess betydelse för hanteringen av brott	5
2.1.2 Polisens handlingsutrymme	6
2.2 Poliskulturer	7
2.2.1 Socialisationsprocesser	7
2.3 Målsäganden och dennes medverkan i rättsprocessen	8
2.4 Val av tidigare forskning	8
3. Teorier	9
3.1 Frontlinjebyråkratiteorin	9
3.2 Rollteori	10
3.3 Teori om socialisationsprocesser	11
3.4 Teori om poliskulturer - maskulinitet	11
4. Metod	13
4.1 Kvalitativ metod	13
4.2 Studiens förhållningssätt	13
4.3 Semistrukturerade intervjuer	14
4.4 Urval	15
4.5 Vetenskapsteoretiskt perspektiv	16
4.6 Analysmetod	16
4.6.1 Kvalitativ innehållsanalys	16
5. Studiens genomförande	17
5.1 Tillvägagångssätt	17
5.1.1 Plats för intervjuer	17
5.1.2 Inspelning med ljudupptagning	17
5.1.3 Två intervjuare	18
5.1.4 Makt i intervjusituationer	19
5.1.5 Arbetsgång för bearbetning och analys av empiri	19
5.2 Metodgranskning	20
5.2.1 Reliabilitet och validitet	20
5.2.2 Extern reliabilitet	21

5.2.3 Intern reliabilitet.....	21
5.2.4 Intern validitet.....	22
5.2.5 Extern validitet.....	22
5.3 Etiska ställningstaganden	23
5.3.1 Informationskravet.....	23
5.3.2 Samtyckeskravet.....	24
5.3.3 Konfidentialitetskravet.....	24
5.4.4 Nyttjandekravet	24
6. Resultat och analys.....	25
6.1 Presentation av studiens deltagare	25
6.2 Hantering av våld i nära relation.....	25
6.2.1 Stödbevisningens betydelse.....	26
6.2.2 Metodstöd, överflödigt eller inte?.....	30
6.3 Förhållningssätt till brottstypen våld i nära relation.....	32
6.3.1 Otacksamt och ganska “oballt”.....	32
6.3.2 För jobbigt för att hanteras som viktigt?	35
6.3.3 Det är inte svart eller vitt.....	39
6.3.4 Förhållningssätt och dess betydelse	42
6.3.5 Engagemang och dess betydelse.....	45
7. Diskussion.....	48
7.1 Studiens viktigaste resultat i relation till syfte och frågeställningar	48
7.2 Tolkning av resultaten i relation till teori och tidigare forskning	49
7.2.1 Relevans av tidigare forskning och teori.....	49
7.2.2 Polisens olika fallenhet och förhållningssätt.....	49
7.2.3 Konsekvenser av negativa poliskulturer.....	49
7.2.4 Socialkonstruktionism i relation till rollteorin.....	50
7.3 Nytt syfte i brist på tidigare forskning	51
7.4 Reflektioner kring studiens resultat.....	51
7.4.1 Motsägelsefullhet hos intervjupersoner	51
7.4.2 Jämförelser med tidigare forskning	52
7.4.3 Förslag till vidare forskning	52
8. Litteraturförteckning	54
9. Bilagor	58
Bilaga 1: Sökvägar för tidigare forskning	58
Bilaga 2: Intervjuguide	59
Bilaga 3: Skriftlig information till intervjupersoner	61

1. Inledande kapitel

I kapitlet redovisas en bakgrund och problemformulering till det aktuella studieämnet samt studiens syfte och frågeställningar. Det ges även beskrivning av centrala begrepp och studiens disposition.

1.1 Bakgrund och problemformulering

Det görs årligen ett stort antal anmälningar för våld i nära relation i Sverige. År 2017 anmäldes det enligt Brottsförebyggande rådet (2018) omkring 12 000 misshandelsbrott där målsäganden hade en nära relation till gärningspersonen. Våld som sker i nära relation är enligt Lindström (2005, s. 105, 121f) ett komplext brott och en individ kan välja att kontakta polisen först efter en lång period av utsatthet. Brottstypen har vidare, som Lindström belyser varit ett politiskt högprioriterat ämne under senare årtionden och ett liv utan våld har blivit något av en mänsklig rättighet. Därmed kan våld i nära relation anses utgöra ett allvarligt samhällsproblem. Lindström (2005, s. 121) beskriver även att brottstypen inte alltid har ansetts vara allvarlig utan acceptans och tolerans för våld har minskat med tiden och i takt med det har det även genomförts förändringar på lagstiftningsområdet gällande brottstypen. År 1982 kan enligt Lindström (2005, s. 105) ses som startpunkten för reformeringen av lagstiftningen inom ämnet. Misshandel på enskild plats, till exempel i hemmet, blev då ett brott som polisen på grund av dess allvarlighetsgrad ska utreda oavsett om målsäganden gör en anmälan och medverkar i utredningen eller inte (SOU 2002, s. 41f).

Polismyndigheten arbetar bland annat utifrån demokratisk lagstiftning och politiskt framtagna föreskrifter med mål att minska brottslighet och öka trygghet för människor och samhälle (Polisen, 2018a, 2018b). Polisrollen präglas dock av både de yttre kraven som bland annat lagstiftning och föreskrifter men även enligt Petersson (2015, s. 34f, 85f) av olika krav från individen själv, baserat på de förväntningar och normer denne läser in i sin egen polisroll. Ett exempel på förväntningar och normer som poliser kan läsa in i sin egen roll kan vara att polisyrket är mer fysiskt än psykiskt krävande som Lander (2013, s. 52f) beskriver. Sådana förväntningar kan vidare enligt Lander leda till fördomar om hur en polis ska vara. Förväntningarna och fördomarna kan vidare tänkas krocka med de yttre kraven från samhället. I den rad av beslut som förekommer i polisarbetet kan det

därmed anses ställas krav från olika håll som inte sällan är oförenliga med varandra, bland vilka polisen måste prioritera.

Om inte kraven på polisen vore så pass oförenliga med varandra hade polisen kunnat besluta i enlighet med de föreskrifter som medborgarna känner till som är demokratiskt förankrade i lag (Pettersson, 2015, s. 34). Det kan dock anses vara svårt för politiker och myndighetschefer att kontrollera de förväntningar och normer som finns på polisen, vilket enligt flera forskare kan försvåra möjligheten att styra polisens handlingar med fasta förordningar (Pettersson, 2015, s. 34, Westmarland, 2011, s. 255). Av den anledningen har polisen försetts med ett handlingsutrymme för att möjliggöra att arbetet ska kunna genomföras i praktiken. Handlingsutrymmet kan vidare på så vis vara avgörande för hur poliser hanterar brott.

Det kan från polisens sida anses vara en möjlighet att använda handlingsutrymmet för att enklare kunna anpassa sitt arbete till olika situationer (Pettersson, 2015, s. 34, Westmarland, 2011, s. 255). Det kan samtidigt ur ett samhällsperspektiv bli en utmaning eftersom det innebär att polisen har monopol på sin verksamhet som inte gynnar samhällets demokratiska struktur. Handlingsutrymmet innebär nämligen att medborgare har begränsad insyn i polisarbetet och därmed begränsad möjlighet att påverka hur brottsligheten hanteras. Det kan även innebära att det finns risk att vissa poliser agerar mindre önskvärt i olika situationer. Av den anledningen anses det viktigt att undersöka hur poliser hanterar brott i förhållande till sitt handlingsutrymme.

De normer och förväntningar som kan finnas anses som tidigare nämnt prägla polisers förhållningssätt till olika brottstyper. Utöver det hänvisar forskning (Westmarland, 2011, s. 253ff) till att poliser präglas av varandras normer och värderingar och att olika kulturer på grund av det kan uppstå inom polisorganisationen. Kulturerna kan handla om en delad förståelse som skapas mellan poliser (Brough, Chataway & Biggs, 2016, s. 31). Dessa kulturer skulle vidare kunna präglas av såväl positiva som negativa förhållningssätt. Det innebär att poliser utöver handlingsutrymmet också enligt Westmarland (2011, s. 255) kan agera utefter den kultur som finns inom organisationen. Hon understryker även att handlingsutrymmet och möjligheten till att fatta olika beslut är centrala för polisarbete eftersom det resulterar i att lagen i teorin och lagen i praktiken skiljer sig åt. Det skulle till exempel kunna innebära att poliser med sin särskilda maktposition, genom sitt

handlingsutrymme tar lagen i egna händer. Hon poängterar därmed att det kan uppstå poliskulturer inom organisationen som kan anses vara centrala att studera för att förstå eller tolka hur poliser hanterar olika brottstyper. Den poängen ligger delvis till grund för denna studie. Andra för studien grundläggande poänger presenteras mer nedan.

Hur poliser förhåller sig till samt hanterar våld i nära relation kan anses vara kriminologiskt relevant av flera anledningar. Dels eftersom våld i nära relation enligt ovan förda resonemang uppfattas vara ett allvarligt samhällsproblem men även med anledning av brottstypens komplexitet som ovan förda resonemang visar på. Handlingsutrymmet polisen besitter gör också ämnet mer intressant att studera med tanke på de möjligheter och svårigheter med brottshantering det anses kunna leda till. Att det uppenbarligen är viktigt för samhället att brottstypen hanteras på rätt sätt ökar vidare relevansen för denna undersökning. Studien fokuserar med anledning av ovan förda resonemang på att undersöka polisens förhållningssätt till våld i nära relation samt till hur poliser hanterar brottstypen.

1.2 Studiens syfte

Syftet är att studera polisens uppfattningar kring brottstypen våld i nära relation samt hur brottet hanteras av polisen. Förhoppningen är att kunskapen som skapas i intervjustudien ska kunna användas till att finna ökad förståelse om polisens uppfattningar kring brottstypen och hanteringen av den.

1.3 Studiens frågeställningar

- Vilka uppfattningar finns bland poliser gällande hur poliser förhåller sig till våld i nära relation?
- Vilka uppfattningar finns bland poliser gällande hur poliser hanterar våld i nära relation?

1.4 Avgränsningar

Studien avser att intervjua poliser i Stockholm, region syd. Studien avgränsar sig till våld i nära relation gällande vuxenärenden. Individer räknas som vuxna från 18 års ålder.

1.5 Förklaring av begrepp

1.5.1 Våld

Våld inkluderar i denna studie både fysiskt och psykiskt våld. Även sexualbrott är inkluderat i definitionen. Begreppet *våld i nära relation* syftar i studien till kriminaliserade händelser.

1.5.2 Nära relation

En nära relation avser i denna studie att man har, eller har haft, ett partnerförhållande med en flickvän, pojkvän, hustru eller make oavsett om man är sammanboende eller ej. Även syskon, föräldrar och barn ingår för denna studie i begreppet nära relation.

1.5.3 Poliskultur

Poliskulturer definieras i den aktuella studien enligt Westmarlands (2011, s. 265ff) beskrivning som beteenden och attityder som kan uppenbara sig bland poliser.

1.6 Disposition

I det första kapitlet har en beskrivande bakgrund och problemformulering av det valda ämnet gjorts. Vidare beskrevs där även studiens syfte, frågeställningar, avgränsningar och centrala begrepp. Nästa kapitel ger en genomgång av tidigare forskning som senare kopplas till studiens primära empiri. Det tredje kapitlet redogör sedan studiens teoretiska utgångspunkter vilka även dem kopplas till studiens primära empiri senare under resultat och analys. Därefter följer ett kapitel som beskriver studiens valda metod. I detta kapitel presenteras bland annat forskningsmetoden, studiens förhållningssätt, metod för insamling av empiri samt urval och analysmetod. Följande kapitel beskriver studiens praktiska genomförande med syfte att öka studiens transparens. Avsnittet redogör även en metodgranskning samt diskussion kring etiska ställningstaganden. Det sjätte kapitlet presenterar och analyserar studiens primära empiri med koppling till tidigare forskning samt teorier. I det sista kapitlet genomförs sedan en diskussion av centrala delar från resultatet i förhållande till studiens syfte och frågeställningar. Här beskrivs även egna reflektioner och slutligen ges förslag till vidare forskning.

2. Tidigare forskning

I kapitlet ges en genomgång av relevant tidigare forskning kring våld i nära relation men även kring studier som handlar om andra brottstyper som belyser samband mellan polisbeteenden och hur brott hanteras av poliser. Även tidigare forskning kring polisens handlingsutrymme och poliskulturer samt forskning som berör målsäganden och dennes medverkan i forskningsprocessen beskrivs. Valet av tidigare forskning som använts för studien beskrivs även här. Den tidigare forskningen kopplas sedan till studiens primära empiri under avsnitten resultat och analys samt diskussion.

2.1 Polisens arbetssätt

2.1.1 Förhållningssätt och dess betydelse för hanteringen av brott

Segrave, Wilson, Fitz-Gibson (2016) har i sin studie *“Policing intimate partner violence in Victoria (Australia): Examining police attitudes and the potential of specialisation”* studerat polisarbete gällande våld i nära relation och hur polisattityder kan påverka polisarbetet. Studien genomfördes i Australien och samlade in empiri genom semi-strukturerade intervjuer. Studien belyste att det trots innovationer inom politik och i utbildning finns en överrepresentation av negativa uppfattningar mot våld i nära relationer. Detta tycktes skapa stora barriärer mot att utveckla arbetet mot våld i nära relation inom polisen. Barriärerna tycktes även kvarstå trots att det har genomförts olika reformer mot brottstypen inom polisen. Denna studie anses relevant att koppla till den föreliggande studien då den belyser hur polisens attityder kan påverka och i vissa fall begränsa utvecklingen av arbete mot våld i nära relation.

Skolnick undersökte i sin mest kända studie från 1966, *“Justice without trial”*, beteenden inom polisdepartement i USA gentemot olika brottstyper. Syftet med studien var att studera polisen och visa hur värderingar i det demokratiska samhället skapar förutsättningar som begränsar polisens förmåga att reagera på rättsstatsprincipen (Skolnick, 2011, s. 5, 25f). Skolnick följde dessa fall och brottstyper ända till domstolsbeslut. Han frågade även enskilda tjänstemän, domare och advokater kring vad de tyckte och varför de handlade som de gjorde i relation till de övertygelser de hade om sin roll i rättsprocessen. Det han kom fram till var att det tycks finnas ett samband mellan polisbeteenden och hur olika brott hanteras. Denna studie undersökte inte specifikt polisbeteende i förhållande till våld i nära relation men kan trots detta anses relevant som

tidigare forskning för den aktuella studien genom att bidra till ökad insikt i polisens beteende vid hantering av olika brottstyper.

Forskningsstudien *“Victims’ perceptions of the police response as a predictor of victim cooperation in the Netherlands: a prospective analysis”* av Koster (2017) anses vara tillämpbar för den föreliggande studien. Studien hade som syfte att undersöka brottsoffers upplevelser av hur polisen hanterar deras ärenden och hur det kan relateras till brottsoffrens vilja att samarbeta med polisen i den närliggande framtiden. Studien genomfördes i Nederländerna. Resultatet av studien visade på att målsägandens vilja att samarbeta med polisen i utredningar var beroende av dennes uppfattningar om rättsprocessen och av polisens hantering av utredningarna. Vidare spelar poliser enligt resultatet en stor roll i att motivera målsägandens vilja att medverka i utredning och samarbeta med polisen då de behandlar målsäganden rättvist och visar att de agerar för att försöka lösa brottet. Studien undersökte våldsbrott och egendomsbrott och inte specifikt våld i nära relation men anses ändå relevant till föreliggande studie med tanke på resultatet kring polisens hantering av målsäganden och hur det kan påverka dennes vilja att medverka. Våldsbrott anses ligga nära den sorts brottstyp som våld i nära relation är och anses därmed inte vara för avlägset att applicera till studien.

2.1.2 Polisens handlingsutrymme

Det finns en del forskning om polisens arbete som belyser att polismyndigheten har ett särskilt monopol i sin hantering av brottslighet. Monopolet belyses bestå av ett unikt handlingsutrymme som tillåter att poliser i de situationer lagar och förordningar inte kan appliceras, får handla enligt beslut som fattats på eget initiativ (Skolnick, 1966, Petersson, 2015). En sådan forskningsstudie genomfördes av Petersson (2015) som i sin avhandling *“Att bli polis, från utbildningens förväntningar till gatans norm”* studerade vad som styr frontlinjebyråkraters beslutsfattande i allmänhet, men framförallt polisens beslutsfattande. Avhandlingen utfördes i svensk kontext. Avhandlingens resultat visade att handlingsreglerna, och även vilka normer och förväntningar som ytterst knyts till rollen, i viss mån beror på faktorer som knyts till tjänstemannens egen person. Petersson (2015) kom i avhandlingens resultat fram till att synen på autonomi, det vill säga synen på självstyre, skiljer sig åt mellan polisstudenter, nyexaminerade och assistenter. Skillnaden beskrevs vara att den genomsnittliga polisen som deltagit i undersökningen tog ett betydande kliv i autonom riktning när denne väl kommit ut och börjat arbeta eftersom

kollegor påverkade varandra. Sådana variabler som enligt studien betydelse för frontlinjebyråkratens autonomisyn är exempelvis de förväntningar och normer som poliser läser in i sin yrkesroll.

2.2 Poliskulturer

2.2.1 Socialisationsprocesser

I artikeln *“Obstacles for Changes within the (Swedish) Police Force: Professional Motivations, Homosociality, and Ordering Practices”* av Lander (2013) diskuterades det om hur yrkesmässiga motivationer och homosocialitet inom den svenska polisens träningsprogram blir hinder för både en förändrad polisstandard och mångfald inom polisstyrkan. Denna fråga diskuterades utifrån två studier: en fokuserad på professionella motivationer av polisstuderande och en som fokuserade på frågan om normer och hur de skapas inom polisutbildningen. I studien visade det sig att fler än hälften av respondenterna hade en uppfattning om att fartfyllda och spännande händelser är vad den som utbildar sig till polis kommer vara i centrum av (Lander, 2013, s. 48). Enligt Lander (2013, s. 52f) tyder studiens resultat på att det finns mer fokus på det rent fysiskt krävande polisarbetet och i mindre utsträckning på det psykologiskt krävande arbetet trots att den psykologiska biten kan anses vara än mer krävande än den fysiska. Enligt Lander kan detta leda till fördomar om hur en polis ska vara.

En forskningsstudie genomförd av Brough, Chataway & Biggs (2016, s. 31ff) *“‘You don’t want people knowing you’re a copper!’ A contemporary assessment of police organisational culture”* hade som syfte att utvärdera de viktigaste dimensionerna för den moderna poliskulturen i en Australiensisk kontext. Enligt studiens resultat kan polisen anses ha delade erfarenheter genom att de i sin yrkesroll möter liknande situationer i sitt dagliga arbete. Dessa delade erfarenheter kan anses leda till en delad förståelse om att ”polisen är de enda som förstår polisen” som skulle kunna leda till en lojalitet mellan poliser som enligt Brough, Chataway & Biggs riskerar att resultera i en “vi mot dem”-kultur.

De två ovan nämnda forskningsstudierna kan kopplas till den föreliggande studien eftersom de handlar om hur olika motivationer eller poliskulturer och attityder tycks kunna påverka polisarbetet vilket är relevant för studiens syfte och frågeställningar.

2.3 Målsäganden och dennes medverkan i rättsprocessen

Det finns studier som visar på att målsäganden för ärenden av våld i nära relation i stor utsträckning väljer att inte medverka i rättsprocessen. En sådan studie är *“Utveckling av ett riskinstrument för polisiär bedömning av risk för upprepat partnervåld (SARA:PV)”* av Belfrage och Strand (2003). Studien syftade till att söka lösningar för att förbättra de polisiära riskbedömningarna som görs i samband med partnervåld. Studiens resultat visade att 19 procent av målsäganden inte ville medverka i den rättsliga processen samt att 24 procent inte ville medverka i de skyddsåtgärder som polisen föreslog. Det visade sig i studien även att målsäganden som valde att inte medverka i de föreslagna skyddsåtgärderna hade färre riskfaktorer än andra. Därav tyder det enligt Belfrage och Strand på att målsäganden gör en egen riskbedömning som tycks vara relativt bra. Dock visade studien ett undantag vad gäller målsägandens bedömning. I de fall polisen gjorde en bedömning om att det förelåg hög risk för återfall och målsäganden valde att inte medverka skedde också återfall inom 2 månader i 83 procent av fallen. Forskningens resultat kan anses relevant för den föreliggande studien eftersom den tycks belysa att det är viktigt att målsäganden blir motiverad att delta i utredningen eftersom det annars ofta resulterar i att utsattheten fortsätter. Eftersom den föreliggande studien syftar till att studera hantering av och förhållningssätt till brottstypen kan det även tänkas framkomma uppfattningar kring hur poliser bemöter målsäganden.

2.4 Val av tidigare forskning

Den tidigare forskning som sökts fram kan relateras till den föreliggande studien eftersom den berör det studien avser att undersöka. Till en början söktes forskning som belyste polisens förhållningssätt och hantering av våld i nära relation, dock ansågs det finnas begränsat med tidigare forskning kring det. Det tycktes finnas mer forskning kring polisens förhållningssätt till samt hantering av brott rent generellt eller gällande andra brottstyper. Det tycktes därmed finnas en lucka i tidigare forskning på ämnet som den föreliggande studien delvis skulle kunna anses bidra till att fylla. Av den anledningen ändrades sökorden till att delvis beröra brottstypen men även brott mer generellt. Den tidigare forskning som sökts fram tycks även vara central för forskningsämnet eftersom den påträffats upprepade gånger i olika litteratur.

Tillvägagångssätt för hur den tidigare forskningen har sökts fram beskrivs i bilaga 1.

3. Teorier

I kapitlet beskrivs teorier som har ansetts relevanta att koppla till studien. De teorier som beskrivs är frontlinjebyråkratiteorin, rollteorin, teori om socialisationsprocesser, samt teori om poliskulturer och maskulinitet. Teorierna berör polisens förhållningssätt och hur det kan påverka hur de hanterar brottslighet och anses därmed vara relevanta för studien. De fungerar som en teoretisk ram för den föreliggande studien och det den undersöker. Teorierna kopplas även i analys till den insamlade empirin från de intervjuer som genomförts. Kopplingen görs i syfte att få ökad förståelse och en mer djupgående analys av intervjumaterialet.

3.1 Frontlinjebyråkratiteorin

Begreppet frontlinjebyråkrati är en översättning av Lipskys (1969) begrepp "Street-level bureaucracy". Frontlinjebyråkrater är enligt Lipsky (1969, s. 1f, 5) och Petersson (2015, s. 26) personer som arbetar inom den offentliga sektorn och som bemöter samhällets medborgare i sitt arbete, det kan exempelvis vara poliser. Petersson (2015, s. 409) beskriver vidare i sin avhandling om utmärkande drag för frontlinjebyråkrater som att de förväntas göra en individuell bedömning när beslut fattas. Denna bedömning beskrivs enligt Petersson (2015, s. 26) kunna göras i ett för frontlinjebyråkraters förfogande, unikt handlingsutrymme som finns på grund av att en viss situationsanpassning krävs för yrket. Enligt Petersson (2015, s. 413) måste även de förväntningar och normer som rollutövaren läser in i yrkesrollen beaktas för att svara på frågan om vad som styr frontlinjebyråkrater. Petersson uppgav att arbetsgivarens förväntningar exempelvis har stort genomslag under utbildning och tid som aspirant medan kollegors inflytande över förväntningar och normer blir allt starkare då poliser efter utbildningstiden arbetar tillsammans.

Handlingsutrymmet kan enligt Petersson (2015, s. 29ff) innebära olika dilemman med polisens sätt att arbeta som innebär svårigheter för polisen att försvara sitt handlande. Det beskrivs skapa ett "demokratiskt svart hål" då allmänheten endast i begränsad utsträckning kan påverka hur polisen agerar och därmed hur brottsligheten bekämpas. Det kan vidare leda till att polisen tar lagen i egna händer. På så vis kan det tänkas att en situation hanteras helt olika beroende på vilken polis som behandlar situationen (Petersson, 2015, s. 34). Denna svårighet beskrivs vidare begränsa polisens möjlighet att

följa principen om lika behandling, vars syfte är att legitimera polisens beslut och att garantera rättssäkerheten.

Petersson (2015, s. 51) belyser att kritik som handlar om att frontlinjebyråkrater ofta styrs av sina attityder kan riktas mot teorin. Kritiken handlar om att den kunskapen inte räcker för att svara på vad som påverkar hur frontlinjebyråkrater uppfattar situationer och de beslut som fattas. Dock belyser Petersson vidare att det ändå ger forskning kring ämnet en bättre utgångspunkt med stöd av frontlinjebyråkratiteorin. Teorin anses därmed vara relevant för studien, och även eftersom den grundar sig i idéer kring hur polisens möjliga självstyre inverkar på hur de hanterar brott. Det anses vidare viktigt för studien eftersom handlingsutrymmet enligt teorin kan innebära olika dilemman i polisens sätt att arbeta. Forskningen kommer användas i syfte att öka förståelsen för dessa dilemman.

3.2 Rollteori

Rollteorin är en teori med utgångspunkt i olika aktörers attityder och handlingsregler, vilka går att koppla till de förväntningar och normer som kommer med en viss social position eller uppgift (Biddle & Thomas, 1966, s. 29). Den roll som poliser eller frontlinjebyråkrater själva läser in i sin yrkesroll utifrån de förväntningar och normer som finns på yrkesrollen antas enligt Biddle och Thomas vara styrande för valet av åtgärd i olika beslutssituationer. De beskriver även att hur mycket handlingsutrymme som anses finnas för polisrollen blir avgörande för frontlinjebyråkraternas beslutsfattande. Vidare sker en prioritering av de förväntningar som kommer från olika kravställare med utgångspunkt i den roll som poliser har inför beslutsfattande i olika situationer. Rollteorin kan kopplas till den föreliggande studien då den utgörs av idéer kring hur förväntningar och normer som poliser läser in i sin yrkesroll kan påverka hur de hanterar brott. Det anses vara relevant för studien då det är polisens uppfattningar om förhållningssätt och hantering av brott som i studien avses undersökas. Att förhållningssätt och polisens beslutsfattande vid hantering av brott kan tänkas styras av individuella förväntningar och normer som läses in i yrkesrollen tycks för den föreliggande studien vara intressant att beakta.

Enligt Petersson (2015, s. 83f) förklarar rollteorin hur nya poliser läser in normer och förväntningar på en yrkesroll i sin egen yrkesroll men brister i att förklara hur omgivningens normer och förväntningar överförs till nyexaminerade poliser. Det betonas

dock av rollteorin att socialisation är en viktig förklaring till vilka förväntningar och normer som aktören läser in i rollen. En sådan socialisation beskrivs mer utförligt enligt teorin om socialisationsprocesser som förklaras under nästa rubrik. Enligt det ovan beskrivna anses en kombination av rollteorin och teorin om socialisationsprocesser vara användbar till den föreliggande studiens teoretiska ram.

3.3 Teori om socialisationsprocesser

Emile Durkheims (1956) teori om socialisationsprocesser handlar om att individer formas efter normer eller regler som redan efterlevs. Att socialiseras kan därmed enligt Petersson (2015, s. 85f) liknas med att skolas in i en roll som redan är formad. Socialisationen innebär vidare enligt Petersson den process genom vilken individen införlivar samhällets och gruppens aktuella regler, normer samt beteendemönster i sitt tänkande. Människans föreställningar och uppfattningar om hur verkligheten konstrueras är den vetenskapsteoretiska utgångspunkten för teorin. Individens sätt att se världen formas även enligt Lander (2008, s. 270) i samspelet med andra människor i en socialisationsprocess.

Teori om socialisationsprocesser anses kunna bidra till ökad förståelse för det den föreliggande studien avser att studera. Teorin kan bidra eftersom den belyser att de förväntningar och normer som poliser enligt rollteorin läser in i sin roll, och som kan inverka på hur de hanterar brott, kan påverkas av socialisation mellan poliser. Den socialisationsprocess som kan anses vara relevant för denna undersökning är Van Maanens (1976, s. 69) variant på teorin som handlar om den period då en individ går in i ett yrke och därmed kan anses socialiseras in i en yrkesroll. Denna period kallar han för yrkes- eller organisationsocialisation. Begreppet innebär enligt Van Maanen det sätt som individen antar de förväntningar och normer som krävs för att sköta arbetet och förkastar de normer som inte anses krävas.

3.4 Teori om poliskulturer - maskulinitet

Westmarland (2011, s. 265ff) belyser att poliskulturer ofta uppenbarar sig som attityder, eller beteenden. Bevan och McKenzie, (2012, s. 513) beskriver att polisens yrkesroll kan förknippas till fara, styrka och spänning som i sin tur ofta förknippas till maskulinitet. Poliskulturer skulle därför enligt deras mening tendera att domineras av maskulina värderingar även fast det kan finnas olika typer av attityder och förhållningssätt inom poliskulturer. Enligt Reiners resonemang kring det (2010, s. 115ff) kan det uppstå

konflikter om individer som har olika syn på arbetet ska åka på samma jobb eftersom alla poliser inte jobbar identiskt och att det inte finns möjlighet att välja sin partner. Detta skulle kunna ske om en polis som har en entusiastisk och engagerad syn på brottstypen våld i nära relation åker ut på ett sådant ärende tillsammans med någon som har en negativ inställning till brottstypen och bara vill få det "överstökad".

Teori om poliskulturer anses relevant för den föreliggande studien då det tycks finnas mycket tidigare forskning som visar att poliskulturer finns och kan påverka hur poliser hanterar brott.

4. Metod

I detta kapitel beskrivs den valda forskningsmetoden, studiens förhållningssätt, metod för insamling av empiri, urval samt analysmetod. Kapitlet motiverar valet av metod och syftar till att skapa förståelse för varför olika beslut tagits samt att skapa transparens för studien.

4.1 Kvalitativ metod

Forskning inom samhällsvetenskapliga ämnen utgår från två grundläggande metoder vilka är kvalitativ och kvantitativ forskning (Bryman, 2008, s. 39). Bryman (2008, s. 341) beskriver att studier med kvalitativ metod söker förståelse av den sociala verkligheten utifrån de medverkandes uppfattningar av verkligheten. Det stämmer överens med den föreliggande studiens utgångspunkt som hade som syfte att finna ökad förståelse kring polisens uppfattningar kring brottstypen våld i nära relation samt hur brottet hanteras av polisen. Studien har även utgått från att kunskap är socialt konstruerat mellan människor vilket också stämmer överens med Brymans beskrivning.

Om studien istället hade utgått från en kvantitativ metod hade det blivit problematiskt att uppnå den djupgående empirin som studien eftersökte eftersom kvantitativ metod snarare vid insamling av data utgår från att samla begränsad information om en större mängd fall, vilket Bryman nämner som kvantifiering (Bryman, 2008, s. 40).

4.2 Studiens förhållningssätt

Den föreliggande studien har utgått från både empiriska fakta i form av intervjumaterial samt teorier och tidigare forskning och kan därmed anses ha antagit ett abduktivt förhållningssätt, enligt Alvesson och Sköldbärgs (2008, s. 55f) benämning. De beskriver att det abduktiva förhållningssättet har flera drag från både induktivt och deduktivt förhållningssätt. Den induktiva biten utgår enbart från ett antal observationer med syfte att dra generella slutsatser från dem medan den deduktiva biten enbart utgår från teori och sedan testas den för falsifiering (Kvale och Brinkmann, 2014, s. 238ff). Den föreliggande studien har använt det abduktiva förhållningssättet på så vis att det inledningsvis sökte information om det aktuella ämnet genom tidigare forskning och teorier. Utifrån den förkunskap som skapades utformades sedan en intervjuguide som låg som grund för insamlandet av primär empiri. Det material som samlades in analyserades sedan med

hjälp av tidigare forskning och teorier i syfte att få ökad förståelse och en mer djupgående analys vilket stämmer överens med Alvesson och Skoldbergs (2008, s. 55f) beskrivning av det abduktiva förhållningssättet. De menar nämligen att kombinationen av teori, tidigare forskning och insamlat material kan leda till ökad förståelse. Likt detta menar Kvale och Brinkmann (2014, s. 240) att det abduktiva förhållningssättet kan anses vara mer dynamiskt än andra förhållningssätt. Denna flexibilitet tycks ha gynnat studien genom att bidra till ökad förståelse och möjliggjort för en djupgående analys.

4.3 Semistrukturerade intervjuer

Studiens primära empiri samlades in genom semistrukturerade intervjuer med poliser. Semistrukturerade intervjuer är enligt Bryman (2008, s. 415) en flexibel intervjuform där forskaren har relativt specifika teman som ska beröras under intervjun samtidigt som intervjupersonen fritt kan utforma svaren som denne vill.

Att genomföra semistrukturerade intervjuer ansågs relevant för att besvara den föreliggande studiens syfte och frågeställning eftersom de individer som förhåller sig till samt hanterar brottstypen våld i nära relation i sitt yrke bör anses ha bäst kunskaper samt mest information att lämna kring hur det går till. Metoden tycks även ha varit relevant då den kan ge en djupare förståelse kring det aktuella ämnet, vilket studien också eftersökte. Eftersom studien hade en socialkonstruktivistisk utgångspunkt om att kunskapen skapas mellan intervjuare och intervjupersoner kan metoden även anses vara passande då den möjliggör en flexibel intervjusituation som inte är för styrd av någon av de medverkande parterna.

Metoden tillämpades för studien genom att intervjun utgick från en intervjuguide med olika relevanta teman (se bilaga 2). Intervjuarna var dock fria att ställa frågor utöver denna. Utifrån studiens syfte och frågeställningar utformades följande två teman; (1) *hur hanteras brottstypen våld i nära relation* och (2) *förhållningssätt till brottstypen våld i nära relation*. I intervjuguiden fanns exempel på frågor att ställa som formulerades som öppna frågor. Öppna frågor kan enligt Bryman (2008, s. 243f) främja att respondenten svarar med sina egna ord utan att dennes tankar leds i någon specifik riktning. Intervjuarna gav bekräftande svar som exempelvis “mm” och tillät pauser i samtalen med syfte att underlätta för intervjupersonerna att reflektera och komma på fler aspekter i sina svar samt för att främja fritt berättande. En nackdel med att använda öppna frågor som Bryman

(2008, s. 243f) redogör för är att det kan leda till att svaren upptar längre tid vid intervjutillfället. Det ansågs präglade åtminstone ett av intervjutillfällena för den föreliggande studien då den intervjun blev lång samt tog lång tid att transkribera. De öppna frågorna kan därmed anses ha bidragit till att studien hade en stor mängd data att tematisera. Det som kan anses vara problematiskt med den stora mängd empiri som samlades in vid de sex olika intervjutillfällena var den begränsade tid som fanns att tillgå för studien. Även tidsåtgången som krävs för tematisering nämner Bryman som en nackdel (2008, s. 243f). Dock ansågs det inte försämra den föreliggande studiens resultat utan endast ställa högre krav på oss studenter vid genomförandet. Förutom intervjuguiden ställdes även spontana frågor som ansågs relevanta utifrån det intervjudeltagaren sa.

4.4 Urval

Studien använde sig av ett bekvämlighets- och snöbollsurval då studiens deltagare var personer som för tillfället var tillgängliga samt genom att deltagare gav vidare förslag till ytterligare deltagare. Det överensstämmer med vad Bryman (2008, s. 196) skriver om vad dessa urvalstyper innebär. Användning av bekvämlighets- samt snöbollsurval fungerade väl för denna studie. Det hade troligtvis varit svårt att använda någon annan typ av urval eftersom resurserna inom polisen är mycket begränsade och de inte kan avvara ingripande poliser i särskilt stor utsträckning. Den första kontaktpersonen för urvalsprocessen anträffades i samband med en period då vi studenter praktiserat inom polismyndigheten. Därefter förmedlades vidare kontakter via denna person som kunde finna relevanta och tillgängliga intervjupersoner. Efter de första intervjuerna gavs vidare tips från olika personer inom polismyndigheten om hur fler intervjupersoner kunde kontaktas. Valet av urval kan ha påverkat studien exempelvis på så vis att vissa intervjupersoner hade särskilt intresse av det specifika ämnet våld i nära relation och valde att delta av den anledningen. Dock tycks det framkommit olika typer av förhållningssätt gentemot brottstypen trots urvalet.

Bryman (2008, s. 196) belyser att de urvalstyper den föreliggande studien använt sig av kan anses problematiska eftersom de begränsar möjligheten till generalisering. Om ett stickprov hade genomförts från urvalet skulle det inte kunna visa vilken population det var representativt för. Han beskriver dock vidare att det inte betyder att denna typ av urval aldrig kan användas utan det kan vara aktuellt i de fall det innebär en möjlighet att samla in empiri från ett urval individer som inte anses kunna förbises. Resultatet i den aktuella

studien hade vidare ändå inte för avsikt att generalisera resultatet och urvalstyperna anses därav inte vara ett hinder.

4.5 Vetenskapsteoretiskt perspektiv

Den aktuella studien utgick från ett socialkonstruktivistiskt perspektiv vilket innebär att samhället anses vara socialt konstruerat av människor (Bryman, 2008, s. 36f, Dahlin-Ivanoff, 2015, s. 82f). De båda beskriver även att socialkonstruktivism bygger på att kunskap inte bara finns färdig att hämta utan att den konstrueras i den sociala processen som sker mellan människor, exempelvis mellan intervjuare och intervjudeltagare under intervjuer. Intervjuaren anses i och med vara med och skapa resultatet genom att påverka intervjusituationerna. Detta synsätt låg vidare till grund för det teoretiska perspektivet för denna studie. Perspektivet tillämpades för den föreliggande studien genom att ett beaktande har funnits med genomgående kring hur vi som intervjuare har ställt frågor och på andra sätt bidragit till kunskapen som skapats. Reflektioner om vad som kan ha påverkat den kunskapen som skapats i studien beskrivs mer specifikt i diskussionsavsnittet.

4.6 Analysmetod

4.6.1 Kvalitativ innehållsanalys

För att systematiskt analysera materialet har kvalitativ innehållsanalys använts för studien, med tematisering. Metoden nämns av ett flertal forskare som vanlig inom kvalitativ forskning då det underlättar strukturering av vad som bör och inte bör inkluderas i analysen (Kvale & Brinkmann, 2014, s. 241, Schreier, 2012, s. 58ff). Det som kan anses underlätta är vad Schreier beskriver som att tematiseringen kan delas upp i huvudkategorier och underkategorier. Huvudkategorierna behandlar de aspekter som önskas vara i fokus medan underkategorierna identifierar vad som sagts om dessa huvudaspekter.

Studien har vid kategorisering utgått från den kategoriseringsmetod Schreier (2012, s. 58ff) belyser samt begränsat antalet kategorier till vad som ansetts mest relevant för att besvara studiens syfte och frågeställningar. Det minskar enligt Schreier (2012, s. 60f) komplexiteten ju färre kategorier som används. De kategorier som valts för studiens innehållsanalys presenteras under avsnittet för studiens genomförande.

5. Studiens genomförande

I nedanstående kapitel görs en noggrann genomgång av studiens praktiska genomförande, utöver det som nämnts i den föreliggande studiens metodavsnitt, med syfte att öka studiens transparens i så stor utsträckning som möjligt.

5.1 Tillvägagångssätt

5.1.1 Plats för intervjuer

Intervjuerna genomfördes på intervjudeltagarnas arbetsplatser på respektive lokalpolisområde och polishus under intervjupersonernas arbetstid. Det bestämdes av flera skäl, dels på grund av att poliserna skulle intervjuas under arbetstid i egenskap av sin yrkesroll och att polisen hade valt ut intervjudeltagare från yttre tjänst inom vilket område det som nämnt tidigare är ytterst svårt för polisen att avvara resurser. Därmed behövde tiden effektiviseras så mycket som möjligt.

Den rumsliga placeringen kan vidare ha haft betydelse för intervjusituationer eftersom kunskapen som tidigare nämnt anses skapas i en social konstruktion mellan människor och därmed också kan tänkas påverkas av omkringliggande faktorer, som exempelvis stämning och miljö. Thomsson (2010, s. 85f) beskriver att den mest fördelaktiga placeringen i ett rum är då båda parterna tillåts ha ögonkontakt med varandra men också kan avvika med blicken utan att det upplevs som konstigt. Om intervjupersonen hade känt sig tvungen att ständigt möta intervjuarnas blick hade intervjusituationen enligt Thomsson möjligen blivit mer ansträngd och intervjupersonen därmed mindre avslappnad. Det kan tänkas hämma de svar intervjupersonen gav på frågorna som ställdes. De olika rum som användes vid samtliga intervjutillfällen ansågs vara passande för intervjuerna och möjliggjorde för fördelaktig rumslig placering för ändamålet. Vid samtliga intervjuer försökte vi sätta oss strategiskt för att främja att parterna skulle kunna flytta blicken fritt på ett behagligt sätt. Samtliga rum hade exempelvis fönster som både intervjudeltagare och intervjuare naturligt kunde titta ut genom.

5.1.2 Inspelning med ljudupptagning

Samtliga intervjuer spelades in med ljudupptagning i syfte att underlätta senare analys. Det ansågs även främjande för intervjusituationen att använda ljudupptagning då fokus

låg på samtalet istället för att intervjuarnas uppmärksamhet skulle gå till att anteckna och därmed riskera att gå miste om viktiga poänger i intervjupersonernas utsagor. Intervjupersonerna fick information såväl skriftligt (se bilaga 3) som muntligt gällande både informationskravet och samtyckeskravet vilket ansågs nödvändigt ur etisk synpunkt. Dessa krav beskrivs mer utförligt i avsnittet för etiska ställningstaganden.

Det kan enligt Thomsson (2010, s.86f) finnas olika faktorer som kan hämma intervjun då inspelning används. Exempelvis belyser Thomsson att det kan upplevas som obehagligt med anledning av att inspelning kan upplevas skapa högre krav på hur en uttrycker och formulerar sig. Anledningen beskrivs vara att den som lyssnar på inspelningen kan gå tillbaka och lyssna flera gånger på sådant som exempelvis har sagts i farten och som därmed kan tolkas som motsägelsefulla uttalanden. Denna problematik upplevdes inte i den föreliggande studien då alla intervjupersoner tycktes ha en positiv inställning till att intervjuerna spelades in. Dock kan det anses vara omöjligt att avgöra huruvida det ändå kan ha påverkat intervjupersonernas svar.

5.1.3 Två intervjuare

Vid intervjutillfällena närvarade vi båda som två intervjuare på respektive intervju. Fördelen med att vara två intervjuare kan enligt Thomsson (2010, s.73) vara att intervjuarna kompletterar varandra genom att uppmärksamma olika delar i vad intervjupersonen säger, ställa olika följdfrågor och fylla i varandras luckor. Det kan även enligt Thomsson anses fördelaktigt att tillsammans kunna analysera och tolka det som sagts under intervjuerna. En risk med att vara två intervjuare kan dock vara att intervjuarnas tankegångar riskerar att avbrytas om den ena intervjuaren hade tänkt ställa en följdfråga som den andra avbryter med en annan fråga (Thomsson, 2010, s. 73). Under intervjusituationerna upplevde intervjuarna det som svårt att avgöra när det var läge att ställa en följdfråga då det inte var fullt möjligt att veta hur den andra intervjuaren tänkte. Det upplevdes dock inte vara ett påtagligt problem. I de fall någon blev avbruten i sin tanke kunde den intervjuaren enkelt anteckna sin fråga och återkomma med den senare under intervjun, vilket framstod som en bra lösning gällande denna problematik.

Intervjuarna hade redan innan intervjuerna en tanke om hur de skulle hantera att de var två intervjuare för att det inte skulle hämma intervjusituationerna. En medveten tanke var

att inte ställa för många frågor för tätt inpå varandra då det kunde tänkas bli stressande eller avbryta tankegångar hos intervjudeltagaren. Vi upplevde ingen negativ eller hämmad stämning under de intervjutillfällena som gavs.

5.1.4 Makt i intervjusituationer

Det togs särskild hänsyn till frågan om hur makt kan ha påverkat intervjusituationerna och den kunskap som skapades i dem. Exempelvis var det intervjuarna som satt med frågorna och därmed hade kontroll över att styra intervjusituationen, och som dessutom hade den kriminologiska kunskapen i situationen. Intervjusituationen kan även ha påverkats av den makt intervjuarna upplevdes ha då intervjupersonen är ensam medan intervjuarna är två. Intervjupersoner kan uppleva det som ett hot att bli underordnade i intervjusituationer enligt Thomsson (2010, s. 73, 123), vilket skulle kunna påverka det som sägs. I och med de resonemangen kan det tänkas att intervjuarna delvis hade ett maktövertag i intervjusituationerna. Samtidigt vore det inte konstigt om det istället var intervjupersonerna som hade ett övertag av makt eftersom de befann sig i trygghet i sin yrkesroll, på sin arbetsplats och med specifik kunskap kring ämnet. Intervjupersonerna hade även möjlighet kontrollera intervjusituationens tid och rum, vilka frågor som skulle besvaras samt hur de skulle tolka dem. Intervjuarna ansåg dock att det i intervjusituationerna kunde anses vara en relativt jämställd maktbalans, och att de eventuella maktskillnader som funnits inte märkbart påverkade intervjusituationerna i någon tydlig riktning.

5.1.5 Arbetsgång för bearbetning och analys av empiri

Efter intervjuerna genomfördes transkribering i syfte att underlätta analys och sammanfattning av studiens resultat. Vid transkribering av intervjumaterialet skrevs intervjudeltagarnas beskrivningar av, i princip ordagrant. Transkriberingarna delade vi upp sinsemellan för att spara tid och vi kom därför i förhand överens om på vilket sätt intervjuerna skulle skrivas ut. Det bestämdes gemensamt att endast det som intervjupersonerna sagt skulle skrivas ut med tanke på att det var det som för den föreliggande studien ansågs vara väsentligt att analysera och inte på vilket sätt det sagts. Det gjordes med undantag för ett fåtal pauser och vissa uttryck eller tonlägen som noterades i de fall det kunde anses förstärka det intervjupersonerna uppfattade och berättade om. Anledningen till att allt som sagts skrevs ut var att så lite som möjligt skulle

glömmas bort eller riskera att tolkas annorlunda vid senare analys av vad intervjudeltagarna sagt. Transkribering kan anses vara en del av analysen i och med studiens kvalitativa karaktär enligt vilken analysen anses pågå under hela processens gång som Karlsson och Pettersson (2006, s. 71) beskriver. Transkriberingen kan även enligt Karlsson och Pettersson anses vara av betydelse för att vid analys få ökad förståelse för hur intervjuarna har arbetat under intervjun, för det intervjudeltagarna har uttryckt samt för hur de har strukturerat upp sina berättelser.

Efter transkribering av samtliga intervjuer genomfördes en kvalitativ innehållsanalys där olika teman utformades utifrån vad som ansågs mest centralt och framträdande i intervjuerna. Dessa teman utformade vi tillsammans genom diskussion. Det första huvudtemat var *hantering av våld i nära relation* vilken hade följande två underteman; (1) *stödbevisningens betydelse* samt (2) *metodstöd, överflödigt eller inte?*. Det andra huvudtemat benämndes *förhållningssätt till brottstypen våld i nära relation* och hade följande underteman; (1) *otacksamt och ganska "oballt"*, (2) *för jobbigt för att hanteras som viktigt?*, (3) *det är inte svart eller vitt*, (4) *förhållningssätt och dess betydelse* samt *engagemang och dess betydelse*.

5.2 Metodgranskning

5.2.1 Reliabilitet och validitet

Vissa kvalitativa forskare kritiserar frågor kring reliabilitet, validitet och generaliserbarhet då de anser att begreppens betydelse hindrar skapande och kvalitativ forskning som är fri från tvång (Kvale & Brinkmann, 2014, s.295). Exempelvis rör begreppet validitet en fråga om huruvida man mäter det som avses mätas vilket enligt Bryman (2008, s. 50, 351) inte är det främsta intresset för kvalitativa forskningsstudier. Begreppen reliabilitet och validitet har därmed anpassats till den kvalitativa forskningen, grundbetydelsen finns kvar men det läggs mindre vikt på mätning (Bryman, 2008, s. 351f). LeCompte och Goetz (1982) har exempelvis delat upp begreppen i extern reliabilitet, intern reliabilitet, intern validitet samt extern validitet vilka beskrivs nedan.

5.2.2 Extern reliabilitet

Den externa reliabiliteten berör frågan kring om huruvida studien kan replikeras av oberoende forskare och generera liknande resultat (LeCompte & Goetz, 1982, s. 32ff). Bryman (2008, s. 352) menar att det ofta är problematiskt med replikerbarhet inom kvalitativ forskning eftersom det är omöjligt att frysa och återskapa en social miljö. Det kan anses innebära att intervjuer skulle behöva genomföras igen men att det då givetvis inte blir samma kunskap som skapas. Det baseras på att den vetenskapsteoretiska utgångspunkten är att intervjuaren är med och skapar kunskapen. I och med att analys av materialet skulle ske kontinuerligt under hela processen, fanns det inför genomförandet av den föreliggande studien en medvetenhet kring att intervjuarna är med och skapar studiens unika kunskap som inte fullt ut kan replikeras av andra. För att minska problematiken med extern reliabilitet för studien och ändå öka möjligheten till att replikera den så gott det går fanns det fokus i studien på att beskriva genomförandet på ett tydligt sätt. Intervjuguiden lades även till som bilaga (bilaga 2) i syfte att öka transparensen och därmed möjligheten att försöka replikera studien.

5.2.3 Intern reliabilitet

Den interna reliabiliteten rör enligt LeCompte och Goetz (1982, s. 32) frågan om huruvida resultatet skulle tolkas på liknande sätt av olika forskare om de skulle ha samma datamaterial. Bryman (2008, s. 352) belyser att i de fall en studie genomförs av mer än en person bör de involverade personerna i fråga komma överens om hur de ska tolka den information som kommer av studien. I denna studie diskuterades informationen som genererades kontinuerligt i syfte att bibehålla en hög intern reliabilitet. Tolkningar tycktes överensstämja mellan oss två studenter i hög utsträckning. Diskussionen där studenterna enats om tolkningar kan dock tänkas ha präglats såväl de individuella tolkningarna som resultatet av undersökningen. Kopplat till det uppger Thomsson (2010, s. 34f) att om det som ses och beskrivs i en studie är baserat på tolkningar är det snarare rimligheten i resultatet som ska bedömas än riktigheten. Huruvida en tolkning är rimlig kan bedömas genom en kritisk granskning av de argument som finns i den tolkande studien.

Thomsson (2010, s. 34f) beskriver vidare att tolkningar är argument som inte är slutgiltiga och därför bör anses vara provisoriska eftersom de påverkas av historia och kontext. Därmed fanns det i åtanke att intervjupersonernas beskrivningar förmodligen skulle

tolkas annorlunda av andra individer inte enbart beroende på olika individuella tolkningar utan även vid andra historiska tidpunkter och kontexter. Det kan även kopplas till den vetenskapsteoretiska utgångspunkten för studien, att kunskap skapas i social konstruktion samt under påverkan av intervjuare och inte går att hämta i färdig slutversion. Den sociala konstruktionen kan tänkas se olika ut beroende på historisk tidpunkt och kontext. Det kan då anses vara viktigt att det finns en tydlig transparens i hur tolkningarna framkommit och från vilka meningar så att andra som tar del av materialet har möjlighet att tolka det annorlunda. För att behålla den interna reliabiliteten i studien låg fokus därför på att tydligt separera egna tolkningar från vad intervjupersoner uttryckligen har sagt.

5.2.4 Intern validitet

LeCompte och Goetz (1982, s. 32) belyser den interna validiteten handlar om huruvida vetenskapliga observationer och mätningar är pålitliga representationer av en viss verklighet. Exempelvis bör det tas hänsyn till om de svar intervjudeltagare gett på frågor som ställts under intervjutillfällena kan anses stämma överens med de uppfattningar intervjupersonerna faktiskt hade. De svar som intervjupersonerna gav kan exempelvis ha påverkats av hur intervjupersonerna uppfattade de förväntningar som intervjuarna kommit med till intervjutillfället. Om så vore fallet är risken att intervjupersonerna sökte efter att ge "rätt svar" på frågorna, det vill säga sådana svar som förväntades av dem i sin yrkesroll. Intervjuarna hade dock innan intervjutillfällena försökt förebygga det genom att understryka för intervjupersonerna att inga rätt eller fel svar eftersöktes utan enbart upplevelser och uppfattningar. Det kan dock anses vara svårt att avgöra om intervjupersonernas svar ändå kan ha präglats av sådana faktorer, och därmed intervjumaterialet.

5.2.5 Extern validitet

Den externa validiteten rör enligt LeCompte och Goetz (1982, s. 32) frågan om i vilken omfattning resultaten i studien kan generaliseras till andra sociala situationer och miljöer. Syftet med den aktuella studien är dock inte att kunna generalisera eftersom den enbart söker efter enskilda personers uppfattningar samt efter ökad förståelse kring studieämnet. Kunskapen som kommer av studien är vidare tänkt att kunna ligga till grund för fortsatta studier inom området. Om studien hade haft för avsikt att generalisera hade den externa

validiteten däremot ansetts problematiskt på grund av det begränsade urvalet (LeCompte och Goetz, 1982, s. 50ff).

5.3 Etiska ställningstaganden

För att utveckla individer och samhället i stort är det enligt Vetenskapsrådet (2018, s. 5) viktigt att bedriva forskning. På grund av det finns ett så kallat forskningskrav som innebär att det ska finnas en strävan efter att utveckla och fördjupa tillgängliga kunskaper samt metoder som används vid forskning. Förutom forskningskravet finns individskyddskravet vilket har som syfte att skydda samhällets medlemmar mot otillbörlig insyn, fysisk eller psykisk skada, förödmjukelse eller kränkning. Forskningskravet och individskyddskravet, måste vidare alltid vägas mot varandra men Vetenskapsrådet uppger att forskningskravet ofta väger tyngre då det enligt deras mening vore oetiskt att inte bedriva forskning eftersom det exempelvis kan leda till förbättring av människors liv och hälsa. Individskyddskravet kan vidare enligt Vetenskapsrådet (codex, 2018, s. 6) delas in i fyra huvudkrav, som alla kan kopplas närmare till studien. Dessa huvudkrav är; informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet och de beskrivs nedan.

5.3.1 Informationskravet

Informationskravet innebär enligt Vetenskapsrådet (codex, 2018, s. 7) att forskaren ska informera uppgiftslämnare och forskningsdeltagare om deras uppgift i studien samt vilka villkor som gäller angående deltagandet. För denna studie har det ur etisk synpunkt formulerats och överlämnats tydlig information till berörda intervjupersoner angående samtliga krav som individskyddskravet innefattar. Det gavs även information om studiens syfte samt att intervjudeltagarnas roll var att delge personliga uppfattningar. De informerades även om syftet med att spela in intervjuerna med ljudupptagning, vilket var att öka intervjuarnas uppmärksamhet under intervjun i och med att de då inte måste föra anteckningar samt för att underlätta senare analys. Intervjudeltagarna informerades vidare om att de hade rätt att neka till att intervjun skulle spelas in och att det om så vore fallet inte skulle vara ett hinder för intervjuens genomförande utan att de ändå kunde bidra med intressant material.

5.3.2 Samtyckeskravet

Samtyckeskravet innebär att deltagarna i en studie själva ska få bestämma över sitt deltagande och därmed hur länge och på vilka villkor de ska delta (Vetenskapsrådet, codex, 2018, s. 9f). På grund av det menar Vetenskapsrådet att forskaren ska erhålla uppgiftlämnarens eller forskningsdeltagarens samtycke. Då en deltagare beslutar att avbryta sitt deltagande får denne inte utsättas för otillbörlig påtryckning eller påverkan. För denna studie har det lagts stor vikt vid att intervjudeltagare skulle samtycka till sin medverkan som informerats vara helt frivillig. Även samtycke till inspelning med ljudupptagning samlades in. Vid avbrutet deltagandet skulle inga påtryckningar ges från forskarna. Intervjuarna hade även i åtanke att det inte bör anses vara helt säkert huruvida en intervjudeltagare "vågar" avbryta en intervju när den väl pågår då det skulle kunna tänkas finnas en strävan eller en norm i samhället om att vara människor till lags. Det har ansetts svårt att förebygga men det har samtidigt inte upplevts vara ett problem då intervjupersonerna tycktes ha en positiv inställning till intervjusituationerna.

5.3.3 Konfidentialitetskravet

Konfidentialitetskravet innebär att uppgifter om personer som ingår i studien ska ges största möjliga konfidentialitet och personuppgifter ska förvaras så att inga obehöriga kommer åt dessa (Vetenskapsrådet codex, 2018, s. 12). I syfte att uppfylla konfidentialitetskravet har all insamlad information förvarats så att otillbörliga inte har kunnat komma åt den, i våra respektive privata datorer som för åtkomst kräver lösenord samt i datorerna skyddade mappar. Vidare har den information som insamlats avidentifierats vid transkribering. När studien är klar och har publicerats förstörs och gallras inspelat material och transkribering.

5.4.4 Nyttjandekravet

Det sista kravet, nyttjandekravet, innebär enligt Vetenskapsrådet (codex, 2018 s. 14) att uppgifter om enskilda endast får användas för forskningens ändamål vilket är ett krav som studien följt. Det ansågs viktigt för att öka säkerheten samt intervjudeltagarnas vilja att delta och delge uppriktiga uppfattningar och erfarenheter om det studerade ämnet.

6. Resultat och analys

I detta kapitel presenteras studiens primära empiri som samlats in genom semi-strukturerade intervjuer. Empirin från varje intervju presenteras tillsammans med tolkningar och är strukturerade efter olika teman som inte alltid är åtskilda utan även kan överlappa varandra. Den primära empirin kopplas även till tidigare forskning och teorier.

6.1 Presentation av studiens deltagare

För att säkerställa intervjudeltagarnas anonymitet och konfidentialitet har deras namn fingerats. De sex personer som har deltagit i studien var poliser inom arbetande i polisområde Stockholm, region Syd. Intervjupersonerna var i olika åldrar.

Den första intervjupersonen, Anja, hade arbetat som polis i fyra år, i yttre tjänst större delen av tiden men även några månader med utredningar specifikt för brott i nära relation. Studiens andra intervjuperson, Rasmus, var en polis i yttre tjänst med några års erfarenhet som ingripande polis. Han hade även arbetat med utredningar för brott i nära relation under en del av sin yrkesperiod. Siri som var nästa intervjudeltagare arbetade i en chefsposition på enheten brott i nära relation. Hon hade mer än 20 års erfarenhet som polis varav nästan hela arbetstiden spenderats med att utreda specifikt brott i nära relation. Hon hade tidigare även arbetat som ingripandepolis. Den fjärde intervjudeltagaren, Philip har varit polis i åtta år och har under hela den tiden arbetat som ingripandepolis i yttre tjänst. Även John, den femte intervjudeltagaren, arbetade som polis i yttre tjänst och hade gjort det sedan 20 år tillbaka. Tidigare hade även han arbetat som ingripande polis i radiobil, men på senare år hade han arbetat mer med annan brottslighet än just våld i nära relation. Det sjätte och sista intervjupersonen, Ida, arbetade i yttre tjänst som ingripande polis och hade gjort det i knappt två år efter sin tid som aspirant.

6.2 Hantering av våld i nära relation

Under intervjuerna uppgav flera intervjupersoner att brottstypen våld i nära relation upplevdes vara frekventa ärenden som gick ut på polisradion och därmed som poliser i sitt arbete ofta möter. Flera intervjudeltagare beskrev även att det för brottstypen tycktes vara vanligt förekommande att målsäganden väljer att inte medverka i utredningen. Ida beskrev att hon upplevde att målsäganden som utsatts för denna brottstyp tenderar att vara

svår att motivera till att medverka i utredningen, exempelvis av den anledning att målsäganden utsätts för våld i nära relation i hemmet och därmed befinner sig i ett mer utsatt läge. Rasmus poängterade också att det inte går att tvinga målsäganden att vara med i utredningen eller att berätta om händelser. Anja, Siri och Rasmus beskrev också att det på grund av brottstypens komplexitet oftast innebär att målsäganden hamnar i ett mer utsatt läge samt att det sällan är någon som har bevittnat de händelser som sker i hemmet. Bland annat uppgav Anja att det innebär att parterna ofta står ord mot ord i rätten och belyste att allt som dokumenterats därför är viktig, som de kallade det, *stödbevisning*.

6.2.1 Stödbevisningens betydelse

Vikten av stödbevisning diskuterades vidare frekvent under flera intervjutillfällen med olika intervjupersoner. Stödbevisning beskrevs av intervjupersonerna handla om den bevisning som kunde samlas in genom dokumentation av händelseförlopp och sinnesuttryck hos målsäganden och som skulle kunna användas som bevis för vad som har hänt och därmed som stöd för utredningen. Fem av sex intervjudeltagare belyste att eftersom målsäganden inte alltid vill medverka i utredningen behöver polisen samla stödbevisning för att kunna driva ärenden av våld i nära relation vidare utan målsägandens medverkan. John beskrev det som;

Jag måste presentera så robust utredning som möjligt till åklagaren, så att åklagaren ska kunna komma upp i tillräckliga skäl för åtal... alltså det har ju havererat ibland, vet jag, även om jag själv har varit med liksom, att det här nådde inte ända fram. Det är för lite arbete gjort på platsen, åklagaren når inte upp, det blir ord mot ord och framförallt i den här situationen av brott så tar ju målsägande ofta tillbaka sitt... initiala, alltså det första förhöret tas ju ofta tillbaka. Man vill inte medverka längre i utredningen och har inte åklagaren målsäganden med sig då blir det ju att de lägger ner, om inte utredningen är så jävla bred liksom så att... eller stabil så att det inte går att lägga ner.

Flera intervjudeltagare uppgav vidare att det bland annat är viktigt hur målsägandeförhör dokumenteras och att det kan gå till på olika sätt. Bland annat beskrev både Anja, Rasmus, Philip och Ida att målsägandeförhör att det är positivt om de kan spelas in med videoupptagning. Anja beskrev att anledningen till att det bör anses vara viktigt är att polisen kan dokumentera målsägandens känslor och beteenden med videoupptagning utöver enbart målsägandens berättelse. Hon sa följande;

Har man jobbat med utredningar med brott i nära relation så vet man vikten av att försöka spela in det på video. Det är väldigt sällan vi gör det i andra brott utan det är just den här brottstypen. Då kanske att jag spelar in henne med min mobiltelefon bara lite inledande kort precis i början av förhöret, oftast för att man ska få med, dels kanske för att få med just det hon säger men mest känslor och hur hon betar sig.

Hon sa även i samma uttalande:

Om hon har ändrat sig så är det den berättelsen som hon säger i tingsrätten som gäller. Problematiken med brott i nära relation är att de är målsägandena drar tillbaka sina anmälningar. Jätte, jätte, jätteofta. Och då kan åklagaren, även om hon inte vill medverka driva det ändå för att det är så allvarliga brott.

Det som framgick från intervjuerna tolkas som att stödbevisning av majoriteten av intervjupersonerna ansågs som centralt för att kunna driva ärenden av våld i nära relation vidare utan målsägandens medverkan. Resonemanget som fördes kring stödbevisning kan kopplas till tidigare forskning av bland annat Belfrage och Strand (2003) som i sin studie kom fram till att 19 procent av de målsäganden som ingick i deras studie inte ville medverka i den rättsliga processen. Belfrage och Strands studie visade vidare att det utifrån polisens bedömning kan föreligga en hög risk att bli utsatt upprepade gånger men att målsäganden trots det oftast väljer att inte medverka i utredningen. Belfrage och Strand uppfattade att målsäganden gör en relativt bra riskbedömning själv men att det finns undantag och att det då har skett återfall i vad som kan tolkas vara hög utsträckning. Utifrån det stärks det av intervjupersoner förda resonemang kring att stödbevisning bör anses viktig i syfte att kunna driva utredningarna vidare även utan målsägandens medverkan eftersom målsäganden riskerar att bli utsatt upprepade gånger i de fall de väljer att inte medverka.

Anja beskrev vidare sin uppfattning om att det uppstår frustration bland poliser då det finns en oförmögenhet att lösa brott eller hjälpa målsäganden i de fall stödbevisning saknas eller är otillräckligt. Hon beskrev att frustrationen uppstår eftersom poliser ofta kan se vad som faktiskt kan ha skett på plats och trots det ofta inte kan göra något åt det. Hon sa vidare; "jag kan tänka mig att det lätt blir så att man den elfte gången känner att det är ingen idé att jag lägger ner krut på det här. Det är en stor risk och det är farligt att hamna i de banorna men det är säkert många som gör det".

Anja resonerade även kring att trots att videoinspelning för just denna brottstyp bör anses vara viktigt tycks det ändå sällan användas. Anledningen beskrev hon som att tekniken är bristfällig samt att målsäganden måste tillfrågas om det är okej att polisen spelar in med videoupptagning. Hon uppgav dock att hon upplever att det ofta är okej för målsägande att de spelar in och sa även;

Alltså jag drar mig ju inte för att filma för att jag tycker det är jobbigt det är för att vi inte har några kameror. Men nu har ju alla en mobiltelefon men ändå så filmas det inte. Varför är det så? Är det av lathet eller är det för att man inte tycker det är värt eller? Jag vet inte.

Rasmus berättade likt Anja följande om huruvida metodstöd används av poliser;

Eh, inte så ofta, det händer när det finns skador, när det finns någonting att gå på, vi har ju nya telefoner nu allihopa där det ska finnas en ny app där vi kan filma och lägga in i våra system, innan hade vi vanliga digitalkameror och det gick ju också bra men oftast så krånglar ju de och sådär och ibland hinner man inte eller man glömmer bort det.

Han nämnde sedan att om det inte finns tillfälle att videofilma målsägandeförhöret på plats ska det istället skrivas ett PM vilket snarare blir dokumentation av polisens egen upplevelse om huruvida den målsägande redogjort för händelsen på ett vettigt och trovärdigt vis, eller inte. Videoupptagning av målsägandeförhör beskrevs vidare som värdefullt av flera intervjupersoner. Anledning beskrevs vara att målsägandens känslouttryck- och tillstånd framkommer bättre då det finns på videoinspelning än om poliser skulle vittna om hur målsäganden verkat vara. Rasmus beskrev det exempelvis som "hennes sinnesnärvaro, hennes språk, det är väldigt viktigt och i vissa fall kan det va avgörande för att få en fällande dom, där rätten kan se sen hur målsägande reagerar".

De ovan nämnda beskrivningarna tolkas på så vis att poliserna kan agera olika från person till person trots att det finns rekommendationer om hur de bör hantera ärenden och uppfattningar kring att stödbevisning och videoinspelning är viktigt för utredningen. Det tolkas även som att Anjas uppfattning var att eftersom poliser ibland får åka upprepade gånger på samma ärenden som dessutom ofta läggs ned i brist på tillräcklig stödbevisning, tenderar det att leda till en bland poliser bristande motivation till att lägga ned energi på att hantera brottstypen. Det fanns även uppfattningar som tolkas som att det anses underligt att polisen inte spelar in den målsägande med videoupptagning i större

utsträckning trots att det är tekniskt möjligt, att målsäganden ofta går med på att spelas in samt att det anses vara viktigt för utredningen. Det kan också enligt intervjudeltagarnas redogörelser tolkas finnas fler anledningar till att poliser inte använde videoupptagning särskilt ofta, delvis att tekniken kan strula men även att det inte hinns med eller glöms bort. Vad gäller skrivande av PM tycktes Rasmus skildra sin uppfattning om att det blir bättre med videoupptagning än att enbart skriva PM för transparensen av målsägandens berättelse och upplevelse i rätten, då åklagare och andra med själva har möjlighet att tolka målsägandens känslouttryck med hjälp av videoupptagning.

Ovan förda resonemang kring att videoupptagning anses vara viktigt men ändå inte används av poliser kan vidare kopplas till frontlinjebyråkratiteorin som enligt Peterssons (2015) belyser polisens handlingsutrymme och dess positiva samt negativa verkan för hur poliser hanterar brott. Kopplingen kan anses göras då handlingsutrymmet möjliggör för varje polis att avgöra huruvida denne ska använda sig av rekommenderade metoder vid hantering av våld i nära relation eller inte. Handlingsutrymmet kan även anses ge poliser möjlighet att låta bli att lägga energi på brottstypen om de som Anja beskrev skulle drabbas av bristande motivation och med det antar ett negativt förhållningssätt. Därmed blir det avgörande vilken polis som hanterar ärendet för om utredningen ska ha någon underbyggd stödbevisning eller inte. Det belystes av flera intervjupersoner att de metoder som rekommenderas vid hantering av våld i nära relation i stort ansågs vara värdefulla för utredning. Även de poliser som medgav att de inte själva använde sig av de rekommenderade metoderna beskrev värdet av dem. I de fall metoderna avstås från att användas trots att de anses vara värdefulla kan det som frontlinjebyråkratiteorin belyser, om att handlingsutrymmet kan leda till negativa effekter, understrykas.

Peterssons (2015) tidigare forskning om polisens syn på autonomi är också relevant eftersom synen anses skilja sig mellan bland annat nyexaminerade poliser och poliser som arbetat ett tag och som bland annat anses påverkas av kollegor gällande vilka förväntningar och normer de ska läsa in i sin yrkesroll.

Med anledning av att synen på autonomi enligt Petersson (2015) anses skilja sig, beroende på hur länge poliser har arbetat, kan det även kopplas till teorin om socialisationsprocesser. Socialisationen skulle kunna uppstå genom att kollegor har

inflytande över huruvida de poliser de arbetar i patrull med använder den rekommenderade metoden eller inte.

6.2.2 Metodstöd, överflödigt eller inte?

Majoriteten av intervjupersonerna beskrev att vissa delar är centrala vid hantering av våld i nära relation. Bland annat belyste nästan alla intervjudeltagare att den polispatrull som anländer först på platsen främst använder sig av erfarenhet och rutin vid hantering av den situation de möter och i mindre utsträckning metodstöd. Exempelvis uppgav Anja, Rasmus, Philip, John och Ida att poliser alltid som rutin sårar på parterna för att de inte ska påverka varandras berättelser vid förhör. Alla intervjupersoner belyste uppfattningar kring att de metodstöd som majoriteten visste fanns tillgängliga i form av checklistor, sällan eller inte alls används av poliser vid hantering av våld i nära relation. John sa bland annat;

Mitt första skulle nog inte vara att jag skulle hitta något metodstöd utan de är erfarenheten och vad jag tänker att åklagaren vill veta. Det blir ju första utsagan, vad har jag själv hört. Det jag kan göra är att sammanställa en väldigt bra anmälan med hur samtalet kom in, vad sa operatören, grannen har ringt, pratat med grannen.

Anja uppgav under sin intervju att det skulle mycket till för att hon skulle ta upp en checklista under ett förhör och att hon inte trodde att de tillgängliga metodstöden i form av checklistor används i stor utsträckning. Hon sa även att metodstöd är överflödigt samtidigt som hon menade att det kunde vara bra att använda så att inget glöms bort. Hon beskrev också att det blir lite väl många listor att ha med i benfickan för alla olika brottstyper. Det tycktes överensstämma med Idas uppfattningar. Flera av poliserna nämnde att det som står i checklistan är självklara punkter. Bland andra var det Anja, som beskrev "nu har jag väl jobbat så pass länge ändå att man vet vad som ska göras så att jag har det i huvudet." Ett flertal andra intervjupersoner beskrev liknande uppfattningar. John berättade att vissa poliser kan uppleva det som att "det är ju svårt med metodstöd för då kanske vissa känner sig skrivna på näsan och tycker att 'det här är ju inte bra'". Han sa vidare att han inte ansåg metodstödet som tillräckligt anpassat för de jobb polisen hanterar i praktiken. Han beskrev att han upplevde att hanteringen av brott skiljer sig från ärende till ärende och att polisen därav måste känna av situationen på plats och anpassa sig därefter. Siri nämnde sin uppfattning om att hon personligen ansåg sig ha en fallenhet för

att få målsäganden att känna sig trygg och vilja berätta om händelser och hon nämnde även att hon inte behövde metodstöd för att hantera brottstypen.

Rasmus gav uttryck för bristfälligheter med metodstöd genom att säga “alla vet att det finns, alla vet ungefär hur man ska gå tillväga... ibland går det inte och då får man göra så gott man kan”. Ett exempel på en situation då metodstödet inte är tillämpningsbart kunde enligt honom vara då de inblandade parterna är berusade och därför inte svarar på de frågor som finns i metodstödet utan istället pratar om något helt annat. Han sa även vidare;

Alltså vi har ju appar och såna saker och sådär, men på plats så är det verkligen, då är man ensam med sitt block och penna, det är det man använder. Du kan inte... eller ja, det är klart du kan dra upp en lathund och följa den men hur... det kanske inte funkar att ställa samma frågor till alla misstänkta eller målsägande. Du måste ha en känsla för, vad är det som är viktigt, vad är det...

Att checklistans punkter beskrevs som självklara tolkas som att intervjupersonerna menade att det säger sig självt att punkterna i checklisten ska utföras och att metodstödet därmed anses vara överflödigt. Flera intervjupersoner beskrev att poliser snarare än metodstöd kan behöva känsla eller fallenhet för att hantera brottstypen. Exempelvis tolkas det Rasmus sa om att poliser måste ha känsla för hur de hanterar brottstypen snarare än metodstöd kunna liknas med både det John beskrev om att poliser måste känna av situationer och anpassa sig därefter och det Anja uppgav om att hennes erfarenhet går före metodstödet betydelse. Det tolkas även kunna kopplas samman med det Siri nämnde om att hon upplevde sig ha en fallenhet för att hantera målsäganden då det tycktes finnas uppfattningar hos majoriteten av intervjupersonerna om att olika poliser kan hantera brottstypen olika beroende på vilka egenskaper de har och att det samt erfarenhet innebär större skillnad för ärendets utfall än huruvida metodstöd används eller inte. Det John nämnde om att poliser kan uppleva att de blir “skrivna på näsan” av metodstödet tolkas som att uppfattningen var att poliser kan ta illa upp av att de skulle tänkas *behöva* använda den i sitt arbete och att det skulle kunna leda till negativa inställningar bland poliser gentemot att använda metodstöd överhuvudtaget.

De uppfattningar som tolkas ha funnits angående att metodstöd kan bli överflödigt eller att det kan finnas en ovilja bland poliser att använda sig av det vid hantering av våld i nära relation kan kopplas till Peterssons (2015) frontlinjebyråkratiteori. Teorin belyser

det handlingsutrymme som polisen har att tillgå. Handlingsutrymmet kan utifrån dessa tolkningar anses vara både problematiskt och fördelaktigt för polisarbetet. Det kan anses fördelaktigt på det vis att de poliser i yttre tjänst som hanterar våld i nära relation, på grund av det handlingsutrymme som finns, kan anpassa sitt arbete beroende på olika situationer och på så sätt eventuellt förbättra hanteringen och det underlag som sedan ska användas i utredningen. Det Rasmus nämnde om att metodstöd inte är tillämpningsbart i alla situationer visar exempelvis tydligt på fördelarna med att polisen har ett visst handlingsutrymme.

Det kan inte enbart anses vara fördelaktigt att använda handlingsutrymmet vid beslutssituationer utan även problematiskt att metodstöden inte används då de kan tänkas vara framtagna i syfte att förbättra polisens arbete med exempelvis stödbevisning och förhör. På grund av det kan det tänkas leda till försämrade hantering och därmed även försämrade underlag till vidare utredning om de inte används. Att vissa poliser skulle ha mer fallenhet och känsla än andra, som flera intervjupersoner nämnde, kan tänkas innebära att poliser kan ha olika behov av att använda metodstöd beroende på vilka egenskaper de besitter personligen. Metodstöden som anses vara överflödiga och inte användas kan vidare kopplas till rollteorin som anger att poliser läser in normer och förväntningar i sin yrkesroll, då det kan tänkas finnas normer eller förväntningar på polisrollen om att poliser bör klara av att hantera brottsligheten utan att använda sig av metodstöd. Det kan vidare diskuteras hur teorin om yrkessocialisation bör läsas in i hur denna process skulle kunna gå till, då poliser som kollegor kan tänkas påverka varandras förhållningssätt i någon riktning.

6.3 Förhållningssätt till brottstypen våld i nära relation

6.3.1 Otacksamt och ganska "oballt"

Utöver att olika poliser skulle kunna ha olika fallenhet att hantera brottstypen våld i nära relation beskrev även flera intervjupersoner att förhållningssätt till brottstypen kan skilja sig mellan olika poliser. Under intervjutillfällena uppgav några intervjupersoner uppfattningar kring att brottstypen våld i nära relation inom polismyndigheten kunde anses vara en brottstyp med låg status samt att det fanns en oförståelse bland polischefer kring det arbete som krävdes för att hantera brottstypen. Den oförståelsen innebar vidare enligt Johns uppfattning att arbetet inte upplevdes vara tacksamt. Han uppgav även att det

vid hantering av narkotikabrott finns en tydligare uppskattning än vid hantering av våld i nära relation och beskrev att;

Där blir det den här 'high five'-grejen liksom, det är roligt, vi har tagit två kilo amfetamin, vi kommer få tårta, av chefen... Det är tydligt, fan vad bra liksom... En polispatrull som lägger ned kanske fem, sex timmar på att hantera ett akut ärende inom våld i nära relation... Vi vill få kvinnan till SöS, vi vill få henne till ett skyddat boende, gärningsmannen ska gripas, det ska göras teknisk undersökning, vi ska dokumentera allting, alltså det... tiden... BAM!... när du kommer in sen på stationen och har 3,5 timme i övertid så kan reaktionen bli "hur fan har ni fått 3,5 timme i övertid?"

Ida beskrev vidare sin uppfattning om att våld i nära relation som brottstyp inte väcker särskilt stort engagemang bland poliser generellt samt att många inte känner att det är den typen av ärende de vill ha eftersom det kräver en hel del jobb och mycket pappersarbete. Hon exemplifierade det genom att beskriva en känd fras eller internt skämt, "Åh, vi fick en grov kvinnofridare". Likt Idas exempel uttryckte Rasmus liknande skämt med sin beskrivning; "Det är precis som att, man brukar skämta om att nu kommer den där 'grov kvinnofridskränkning på övertid', det är ju en klassiker".

Det interna skämtet som Ida och Rasmus beskrev tolkas visa på ett negativt förhållningssätt inom organisation gentemot brottstypen våld i nära relation. Det kan kopplas till Van Maanens (1976, s. 69) version av socialisationsteorin som belyser att det kan ske yrkessocialisationsprocesser då en individ går in i en yrkesroll. En sådan process beskrivs innebära att en individ socialiseras in i en yrkesroll med medföljande normer, värderingar och förhållningssätt till olika brottstyper samt hur brott hanteras utifrån det. Socialisationen sker enligt teorin i en social process med andra människor, exempelvis kollegor, vilket innebär att teorin kan kopplas till det interna skämt som finns poliskollegor emellan.

Det interna skämtet som av intervjupersonerna ansågs kunna delas mellan poliser tolkas vidare kunna kopplas till Brough, Chataway och Biggs (2016) forskningsstudie som beskrev att polisens delade erfarenheter kan leda till en delad förståelse mellan poliser och att det därmed skapas en "vi mot dem"-kultur där polisen är "vi" och de i brottsligheten inblandade parterna är "dem". Det tolkas utgöra en negativ poliskultur eftersom förhållningssättet inte kan anses gynna polisens hantering av våld i nära relation utan snarare enligt forskningens resultat kan tänkas skapa en barriär mellan polis och de

samhällsmedborgare polisen finns till för att hjälpa. Det skulle även kunna kopplas till det forskningsresultat som kommit av en forskningsstudie utförd av Segrave, Wilson och Fitz-Gibsons (2016), som också belyser att det kan skapas barriärer på grund av en överrepresentation av negativa inställningar mot brottstypen bland poliser men som pekar på att barriärerna kan uppstå inom polismyndigheten och försvåra utveckling av arbetet med våld i nära relation.

Flera intervjupersoner uppgav även att våld i nära relation enligt deras uppfattningar inte kan anses vara särskilt spännande att hantera. Rasmus sa exempelvis “man åker kanske hellre på det här rånet som går ut, eller en biljakt eller nåt sånt där, någonting som är spännande, där det är fart och fläkt” samt att det inte är “sexigt att jobba med, det är liksom inte så häftigt”. Philip berättade på liknande vis att “man jobbar ju på IG för att man vill vara ute och jaga busar liksom, och då är det ju frustrerande om man får ett sånt jobb vissa pass när man hör de roliga jobben gå ut på radion, om ni förstår hur jag menar...”. Slutligen påpekade han att under ett 10-timmarspass kanske det på sin höjd är en timme som är operativt arbete, resterande tid går till att rapportera.

Det tolkas som att det fanns uppfattningar om att poliser hellre åker på jobb som innefattar en häftig biljakt med fart och spänning än på ärenden med våld i nära relation, eftersom det inte ansågs vara ett av de roliga jobben. Eftersom Rasmus dessutom beskrev det som att det inte är “sexigt” att jobba med och att det enligt Philip inte är för att hantera våld i nära relation poliser söker sig till att arbeta som ingripande poliser, skulle resonemangen kunna anses kopplas till teorin om poliskulturer som enligt Bevan och McKenzie (2012) handlar om att polisens yrkesroll förknippas med fara, styrka och spänning, vilket vidare kan kopplas till maskulinitet.

De förhållningssätt som ovan har beskrivits kan vidare kopplas till Landers studie (2013) om att det i samhället finns fördomar om hur en polis ska vara och det skulle kunna tänkas leda till att blivande poliser har specifika förväntningar på polisarbetet som fysiskt krävande, fartfyllt och spännande. Det skulle enligt Landers studies resultat kunna uppstå besvikelse bland blivande poliser då de inser att mycket av arbetet istället är psykologisk krävande snarare än fysiskt krävande, vilket brottstypen våld i nära relation, bland andra, kan tänkas vara. Denna tolkning kan anses stärkas av exemplet med att endast en timme

på ett 10-timmarspass går till operativt arbete, vilket tolkas som ett negativt förhållningssätt till brottstypens karaktär.

6.3.2 För jobbigt för att hanteras som viktigt?

Siri beskrev att hon uppfattade en tydlig skillnad på hur synsättet på brottstypen är inom polismyndigheten idag gentemot tidigare på så vis att våld i nära relation idag prioriteras som mer allvarlig. Hon sa “titta bara på hur polismyndigheten har prioriterat allvarlighetsgraden. Vi har till och med fått en egen sektion.” En del intervjupersoner uppgav trots det uppfattningar om att polisens hantering av brottstypen våld i nära relation sällan leder någonstans. Anja beskrev exempelvis att det kunde vara lätt att hamna i negativa tankar då poliser kunde åka på liknande ärenden på samma adress ett flertal gånger där det förut inte lett någonstans. De negativa tankarna kunde enligt henne vara att det inte kommer leda någonstans denna gång heller eftersom målsäganden kanske inte kommer vilja medverka i utredningen för kanske tjugonde gången på raken. Anja uppgav vidare sin upplevelse genom att belysa att frustrationen även kan komma av att poliser ofta hanterar ärenden som rör våld i nära relation i flera timmar och sedan några dagar eller veckor senare upptäcker de att ärendet ändå är nedlagt.

En annan intervjuperson, Rasmus beskrev att poliser får göra så gott de kan i de lägen de ändå vet att det inte kommer leda till åtal eller att ingen kommer bli anhållen av en åklagare. Han beskrev att “man vet ju nästan i förhand hur det kommer bli rent utredningsmässigt men man får ju försöka göra så gott man kan”. Senare under intervjun fortsatte han med att beskriva att det vissa gånger kan handla om bråk och slagsmål där båda parter har slagit varandra, vilket enligt hans uppfattning inte går att utreda utan istället kommer läggas ned. Han beskrev följande;

Men ändå, vi kommer dokumentera och skriva allting, vi kanske inte lägger ned all energi... vi kommer inte filma båda, vi kommer liksom inte göra det, vi kommer skriva förhör med båda, sen kommer vi i många fall inte gripa personerna, nån av dem, de har slagits med varann, då kanske man föreslår att en sover borta en natt eller att vi försöker lösa det för kvällen, släcka bränder är det lite grann ibland.

Rasmus påpekade även sin uppfattning om att det i sådana fall, trots att “det kan låta hemskt” kan räcka med att polisen håller bra och korrekt förhör med beskrivning om vad

som har hänt, skador och fotodokumentation och att de kan låta bli att spela in med videoupptagning eftersom de inte kan “lägga energi där det inte kommer att mynna ut i någonting”.

Flera intervjudeltagare uppgav vidare uppfattningar kring att även om de skulle göra allt enligt konstens alla regler, eller metodstödet punkter, skulle det ändå inte räcka till. Ett exempel som gavs var att det inte skulle räcka för att målsäganden i slutändan skulle vara motiverad nog till att medverka i utredningen. Rasmus sa “man kan efterleva den och göra ett perfekt bemötande och skriva ner jättebra förhör, filma ‘fem plus fem’, man kan dokumentera skadorna och så vidare men sen i slutändan så måste ju målsäganden motiveras och det kan inte vi göra på en natt liksom”. Han uppgav även att det är ett ”viktigt jobb men det tar förbannat lång tid och det är ganska tungt att hålla på med.” Sedan sa han även “man får det sent på kvällen och sen är man borta, så blir det övertid och så liksom... det är kanske mer den inställningen att det är liksom ‘uff (suck) vad lång tid det tar’.” En annan intervjuperson, Philip sa följande;

Är det en ny person som jag aldrig träffat förut så är det ju så att man gör absolut sitt bästa, men är det så att man är där för femte, sjätte, tionde gången så är det ju såhär ‘okej nu är jag här igen’... vi skriver såklart, vi gör det vi ska, men jag vet ju i bakhuvudet att det här jag gör nu, det kommer inte ge någonting.

Några av intervjupersonerna berättade till skillnad från ovan belysta uppfattningar att de uppfattade att hantering av brottstypen våld i nära relation *kan* leda någonstans i form av en åtgärd eller liknande. Hur brottstypen hanteras skulle enligt en Rasmus uppfattning även göra skillnad för utredningen på så vis att om den första polispatrullen på plats är “duktig” och kanske gör “det där lilla extra” genom att fota skadorna och lägenheten, filma målsägandens berättelse, skriva PM, etc, så kan det motivera målsäganden att medverka i utredningen. Han beskrev även sin uppfattning om att det som den första polispatrullen gör även är viktiga steg eftersom det vanligtvis är den första kontakten målsäganden har med polisen. Rasmus berättade även att det viktiga enligt hans uppfattning var att även om målsägandens berättelse inte skulle leda till åtal eller innebära någon förbättring för målsägandens situation så har målsäganden åtminstone fått berätta vad som har hänt. Han uppgav vidare att den berättelsen kommer finnas registrerad i skrift någonstans även om åtalet skulle läggas ned; “hennes historia finns ju där, den finns

kvar”. Han exemplifierade att det exempelvis kan ligga till grund för andra beslut, som kontaktförbud.

Några intervjupersoner sa även att trots att det är svårjobbat och inte anses vara kul, försöker poliser ändå utföra ett bra jobb när de får ett sådant ärende. John nämnde att ett sätt för honom att hantera det jobbiga med brottstypen, i möten med mänskliga tragedier, var att göra sitt bästa med att hjälpa målsäganden. Rasmus beskrev att “ingen” polis tycker att det är negativt att polisen åker och griper de gärningspersoner som utsätter någon för våld i nära relation och i de fall det sker “slipper nästa patrull åka dit på nästa bråk”. Anja beskrev sin uppfattning som även den handlade om att polisens arbete kan leda till att de åstadkommer förändring och att det därav inte är onödigt att polisen åker ut till samma individer upprepade gånger. Hon sa;

Jag skulle ju inte gå runt och säga att det är waste of time att vi åker dit den tjugonde gången för den tjugoförsta gången kanske den här gärningsmannen slår ihjäl eller att... Det finns ju alltid nyanser. Även fast vi åker på samma, det känns som man åker på dem här lägenhetsbråken och dem är mer eller mindre lika allihopa men det finns alltid någon nyans som är olik den andra.

Det intervjupersonerna nämnde ovan tolkas som att de uppfattade det som att polisens arbete med hantering av våld i nära relation inte görs i onödan, trots att många poliser tenderar att tro det, eftersom ärenden ofta läggs ned. Anledningen till att dokumentation ändå av intervjupersoner inte uppfattades vara onödig tolkas vara att den sparas till framtiden och att värdet av arbetet därmed finns kvar även om åtalet läggs ned. Det tolkas vidare som att det fanns uppfattningar om att polisen gör det arbete som är nödvändigt på plats enligt de rutiner de ska följa även om de redan skulle vara övertygade om att ärendet kommer läggas ned. Samtidigt tolkas det dock, som flera intervjupersoner uppgav, att poliser inte skulle lägga ned allt för mycket energi på den typen av fall eftersom ärendet enbart skulle läggas ned. Det kan liknas med att Rasmus först beskrev att hantering av våld i nära relation inte leder någonstans men sedan sa han att det kan leda till något positivt eftersom målsäganden åtminstone får prata ut med polisen, vilket enligt honom tolkas vara bra. En motsägelsefullhet i flera intervjupersoners resonemang i frågan kan därmed urskiljas.

Uppfattningarna om huruvida det är onödigt eller inte att lägga energi på att hantera brottstypen anses kunna kopplas till Peterssons (2015) frontlinjebyråkratiteori då den

belyser att poliser fattar beslut om hur brottslighet ska hanteras i sitt handlingsutrymme. Handlingsutrymmet kan anses vara negativt de beskrivna uppfattningarna tillåts påverka hur poliser hanterar brottstypen. Om poliser anser att våld i nära relation inte är värt att lägga energi på och därmed inte gör det kan det kopplas till det “demokratiska svarta hålet” som enligt Peterssons (2015) kan uppstå då poliser hanterar brottslighet i sitt handlingsutrymme eftersom allmänheten därmed har liten eller ingen möjlighet att påverka hur brottsligheten hanteras.

Motsägelsefullheten bland uppfattningar hos intervjupersonerna gällande huruvida det leder någonstans att lägga energi på att hantera våld i nära relation, eller inte tycks kunna kopplas till rollteorin. Uppfattningarna kopplas till hur teorin beskriver att poliser kan läsa in förväntningar på vad de ska tycka och tänka i sin polisroll, även om det skulle gå emot hur de egentligen förhåller sig till brottstypen bortom sin yrkesroll. Det skulle då kunna tänkas uppstå denna typ av motsägelsefullhet när individens egna åsikter krockar med de den läser in i sin yrkesroll. Denna typ av motsägelsefullhet återkommer vidare i resonemang kring att intervjupersoner tycktes uppfatta brottstypen som viktig samtidigt som de ansåg att den var jobbig och mindre kul att hantera. I och med det handlingsutrymme poliser har kan denna motsägelsefullhet tänkas innebära att de uppfattningar som handlade om att brottstypen är jobbig att hantera kan leda till att den inte hanteras som så viktig som intervjupersonerna samtidigt uppgav att den anses vara.

Intervjupersonernas uppfattningar tolkas utgöras av såväl negativa förhållningssätt till våld i nära relation som positiva. Det positiva förhållningssättet tolkas vara att alla brottstypens ärenden inte är likadana utan att det för en del ärenden finns möjligheter att som polis kunna påverka hur det ska bli för målsäganden framöver. Vad som ovan beskrivits om att polisernas arbete skulle kunna leda till något kan vidare kopplas till frontlinjebyråkratiteorins resonemang kring att det kan finnas fördelar med handlingsutrymmet. Poliser med positivt förhållningssätt tycks nämligen kunna motiveras till att göra det “lilla extra” och tillåts göra det tack vare handlingsutrymmet. Det kan vidare även anses kopplas till rollteorin om poliser i sin yrkesroll läser in förväntningar om att de ska göra sitt bästa för de individer som är utsatta för brott.

Eftersom Segrave, Wilson, Fitz-Gibson (2016) i sin studie beskriver att negativa inställningar till brottstypen skulle kunna skapa barriärer mellan polisen och dess brukare

bör motsatt effekt kunna uppnås genom positivt förhållningssätt. Det intervjupersoner nämnt om att polisens engagemang för brottstypen kan medföra positiv förändring för målsägandens situation skulle därmed istället kunna anses minska barriärer.

Även om det tolkas ha funnits positiva förhållningssätt till brottstypen, såsom att alla fall är unika, att polisens arbete kan leda någonstans och att brottstypen är viktig att hantera, tolkas det även ha funnits negativa förhållningssätt bland poliser enligt intervjudeltagarna. Våld i nära relation beskrevs samtidigt vara jobbigt och energikrävande att hantera. Det tolkas vidare som att det tenderar att finnas uppfattningar bland poliser om att alla ärenden för våld i nära relation i stort är likadana. Uppfattningarna tolkas även som att brottstypens komplexitet låg till grund för att de ansågs vara svårhanterlig och att poliser därmed enbart hade för avsikt att avklara uppdraget snabbt genom att hitta enkla lösningar. De uppfattningarna tolkas ha fått styra hur brottsligheten hanterades av poliser och kan därmed kopplas till det Skolnick (1966) samt Segrave, Wilson, Fitz-Gibson (2016) beskrev i tidigare forskning om att polisens förhållningssätt kan påverka hur de hanterar våld i nära relation.

6.3.3 Det är inte svart eller vitt

Flera intervjudeltagare uppgav uppfattningar om att det som rör brottstypen våld i nära relation sällan kan anses vara svart eller vitt utan att det ofta är mer komplext. Ida beskrev sin uppfattning om att sådana brott som våld i nära relation förmodligen har pågått under en längre tid med såväl psykisk som fysisk misshandel och att de som utsätts för den typen av brott därför ofta är "ganska nedbrutna". Hon påpekade även vikten av att polisen inte dömer målsäganden för den situation de befinner sig i, att även om det gärningspersonen gör är fel så är det inte alltid svart eller vitt utan det handlar ofta om starka känslor och familjeband. hon beskrev vidare;

Sen upplever jag det väldigt viktigt, att vara väldigt väldigt neutral gentemot mannen. Att inte glömma att den här personen älskar ju förmodligen den här mannen liksom... eller personen. och att inte vara dömande i det. Jag försöker förhålla mig på det sättet att det inte ska vara svart eller vitt... att jag betvivlar inte att han är en bra pappa eller sådär men handlingen han gör är fel. Ingen får liksom bruka våld.

Anja hade vidare en uppfattning om att poliser tenderar att anta ett gärningsmannaperspektiv genom att ifrågasätta målsäganden om varför denne inte lämnar den destruktiva relationen. Hon beskrev det som okunskap från polisens sida. Vidare ställde hon sig frågande till varför poliser tenderar att ta ett gärningsmannaperspektiv och ifrågasätta den som utsätts för brottet istället för den som utsätter någon för ett brott. Hon sa exempelvis;

Lika väl som man kan ifrågasätta henne varför hon inte lämnar honom när han slår henne så kan man ju fråga sig varför stannar han kvar? Det är ingen som ställer sig den frågan. Varför stannar han kvar med henne när han tycker att hon är så dålig att han måste slå henne varje dag? Det är också jätteintressant.

Ida poängterade likt Anja att hon saknade mer fokus på gärningsmännen och sa att det bara är fokus på målsäganden. Hon sa att målsäganden förväntas orka hålla ut anmälan, bo på skyddat boende och rivas upp från sina barn. Hon beskrev även hur hon uppfattade att många poliser förhöll sig till brottstypen genom att säga;

För det finns många som tycker att det här kommer inte...’amen just nu är det hon igen och hon är ju...’, bara för att hon är jobbig som person så kan man... det blir det som genomsyrar istället för att ‘vad har faktiskt hänt?’ liksom.

Philip berättade vidare hur han såg på brottstypen genom att säga;

Jag har ju svårt att förstå... det är jättesvårt... men att man är i en relation där någon är så dum mot den andra människan, slår människan och man inte är stark nog att lämna efter ett par gånger, det har jag svårt att förstå riktigt, efter att ha jobbat ett tag... man blir så kuvad på något vis som målsägande och man ser inte sin egen styrka i någonting verkar det som.

Det första uttalandet av Ida tolkas som att hon uppfattade brottstypen som komplex eftersom utsatthet med såväl psykisk som fysisk misshandel ofta kan ha pågått en längre tid och att målsäganden därav brutits ned och mår dåligt. Det som vidare sades tolkas som att hon försöker förhålla sig på det viset att situationen är komplex och att hon därav endast kan ogilla gärningspersonen handling men inte vara dömande i övrigt. Uttalandena av både Ida och Anja kring att det finnas uppfattningar om att poliser ofta antar ett gärningsmannaperspektiv tolkas grunda sig i uppfattningar om att ansvar ofta hamnar på målsäganden trots att det bör ligga på gärningspersonen då det är denne som begår brott och därmed bör hanteras. Det Anja uppgav gällande att det kan anses bero på okunskap

hos poliser att de antar gärningsmannaperspektiv tolkas som att de poliserna skulle förhålla sig annorlunda till brottet samt hantera brottet annorlunda om de hade mer kunskap kring brottstypen. Det Ida uttryckte tolkas som att poliser tenderar att bli frustrerade över hur målsäganden är som person vilket präglar deras förhållningssätt och sedan tillåts påverka hur brottet hanteras. Istället skulle fokus hos alla poliser enligt henne ligga på det som faktiskt har hänt. Philips uttalande tolkas vidare som att han själv antog ett gärningsmannaperspektiv då han ifrågasatte varför målsäganden inte bara lämnar gärningspersonen. Det tolkas vidare som att han ansåg att det vore en enkel lösning på problemet att målsäganden lämnar relationen istället för att polisen skulle behöva hantera relationsproblemen upprepade gånger.

Baserat på hur intervjupersonernas uppfattningar tolkas skulle gärningsmannaperspektivet som förhållningssätt kunna få tillåtas påverka de beslut poliser tar och därmed hur de hanterar brott. Det blir möjligt eftersom poliser har ett handlingsutrymme inom vilket de kan agera utifrån egna beslut. I och med det kan uppfattningarna kopplas till hur frontlinjebyråkratiteorin belyser att handlingsutrymmet poliser besitter kan användas felaktigt. Det skulle kunna anses negativt eftersom resultatet av att poliser antar ett gärningsmannaperspektiv och agerar utifrån det kan bli negativt för målsäganden, som polisen egentligen hade för avsikt att hjälpa.

I och med intervjupersoners beskrivning av gärningsmannaperspektivet tycks det läggas stort fokus på att målsäganden ska orka ta ansvar för mycket själv, trots att denne är ett brottsoffer. Ett exempel är som Ida beskrev det att målsäganden förväntas orka hålla ut anmälan, bo på skyddat boende och rivas upp från sina barn. Det kan i och med att fokus är på målsäganden och inte på gärningspersonen tänkas vara troligt att målsäganden upplever att poliser har ett negativt förhållningssätt gentemot målsäganden. Att gärningsmannaperspektivet kan anses bli negativt för målsäganden kan vidare kopplas till Kusters (2017) forskningsstudie som i sitt resultat kom fram till att poliser spelar en stor roll i att motivera målsäganden till att vilja medverka i utredning och samarbeta med polisen. Studien belyser att det är viktigt hur poliser behandlar målsäganden för att denna ska vilja medverka och samarbeta. Poliser bör enligt studien behandla målsäganden rättvist och visa att de agerar för att försöka lösa det brott som målsäganden har blivit utsatt för.

6.3.4 Förhållningssätt och dess betydelse

Bland intervjupersonerna fanns olika beskrivningar gällande hur poliser förhåller sig till brottstypen och vad förhållningssättet kunde anses ha för betydelse. Majoriteten av intervjupersonerna poängterade uppfattningar om att förhållningssätt gentemot olika brottstyper inte påverkar hur poliser hanterar brott utan att poliser alltid arbetar professionellt och gör det de ska när de är ute på ärenden. Philip sa exempelvis “inget brott är ju för litet för att inte rapportera liksom, vi måste ju rapportera allting, det är vår skyldighet liksom.”

Andra intervjupersoner var dock av uppfattningen att olika förhållningssätt till brottstypen *kan* påverka hur den hanteras av poliser. Rasmus beskrev exempelvis att poliser inte kan påverka vilka jobb de får eftersom att de blir beordrade till jobb av kommunikationscentralen. Han sa;

Det är ju hur vi förhåller oss, hur patrullen förhåller sig till det jobbet. Det kan ju vara så att man knackar på en lägenhet där det har varit dunsar och skrik å så bara frågar man “mår alla bra?”, “ja”... “okej hej då”, så stänger man. Det kan ju finnas poliser som gör på det sättet, utan att ha den här bakgrundsinformationen. Att man dömer av läget snabbt som kanske vissa kan göra, men om man skulle klampa in och kanske separera och så, så kanske någon börjar prata.

Han sa vidare;

Det finns toppar och dalar som i allt annat, det finns poliser som hatar det här, och tycker att det här är bara skit, för att det är så diffust, det är mjuka värden, det är lite... inte svart och vitt, det tar lång tid... Man kan inte vara ute och jaga bilar liksom, man är ju borta nästan ett helt pass och vissa fixar inte det, eller tycker inte alls det är roligt och vill bara hitta enkla lösningar.

En del intervjupersoner uppgav uppfattningar som tycktes vara motsägelsefulla. Exempelvis kunde samma intervjuperson uppge både att polisens förhållningssätt till våld i nära relation kan påverka hur de hanterar brottstypen men samtidigt att poliser oavsett vilket förhållningssätt de har alltid gör det de ska. Anja sa exempelvis “vi är så professionella att vi gör det som krävs och det som ska göras på varje ärende” samt “alltså jag åker ju inte med kollegor och säger såhär ‘vi skiter i att fota henne för att det kommer inte leda någon vart’. Det skulle inte hända.” Vidare sa hon att olika poliser brinner för olika saker men att man då möts på mitten och att det inte hämmar de åtgärder de gör utan de vet vad som måste göras. Dock uppgav hon i ett senare skede i intervjun att hon tror

att det kan finnas åsikter kring brottstypen våld i nära relation inom polismyndigheten som *kan* påverka hur brottstypen hanteras.

Ida uppgav att poliser behöver stöd, hjälp och handledning för att inte riskera att bli "cyniska" gällande brottstypen. Hon belyste att det kunde vara lätt hänt att poliser blir just cyniska eftersom "de får möta väldigt mycket" vilket skulle kunna leda till svårigheter bland poliser att "förhålla sig professionellt varje gång, i varje ärende". Även John beskrev att han tror att poliser kan påverka varandra i olika förhållningssätt samt att han trodde att det kan påverka hanteringen av olika brottstyper. Han uppgav även sin uppfattning om att hans erfarenhet som polis har fått honom att se mer och mer allvarligt på den här typen av brottslighet. Han berättade vidare att hans uppfattning var att det är annorlunda nu mot hur det var förr gällande hur poliser ser på brottstypen, att förhållningssätt mer då än nu påverkade hur brotten hanterades. Han beskrev det genom att säga "när jag åkte radiobil i lite drygt 10 år, 7 av de så åkte jag i princip samma pass med samma kollega och då bildade ju vi oss en egen... alltså när man diskuterar igenom, man debriefar varandra." Han sa vidare;

Så var det ju mycket äldre kollegor då som hade banat sin tid sedan ännu längre tillbaka då som färgade lite grann hur man jobbade mot det här lite grann och att liksom "fan det är en fyllkärning" liksom och att man avhumaniserade lite, målsäganden genom att lägga på massor med negativa egenskaper, man ser liksom inte att det är en människa bakom allt det här.

De ovan nämnda uttalanden tolkas som att det fanns vissa blandade uppfattningar hos intervjupersoner, både om att förhållningssätten i vissa fall inte tycks påverka polisens hantering av brott men även att det anses kunna påverka hanteringen. En del intervjupersoner tycktes anse att hur brottet hanteras kan skilja sig från polis till polis och beror på vilka poliser som tillsammans ska hantera brottet. Det Ida sa om att poliser lätt kan bli cyniska då de möter mycket i sitt arbete tolkas som att hon upplevde att poliser tenderar att bli cyniska gällande vissa brottstyper på grund av att polisens arbete innebär att de måste hantera situationer som ofta liknar varandra, bland annat ärenden gällande våld i nära relation. Det tolkas även som att hon menade att den cyniska tendensen kan innebära att poliser inte alltid agerar professionellt och att det cyniska förhållningssättet därmed blir negativt för hanteringen av brottet.

Om förhållningssätt kan anses inverka på hur poliser hanterar brott skulle det kunna kopplas till Reiners (2010) teori som handlar om att det kan uppstå konflikter då poliser med olika syn på polisarbetet ska åka på samma jobb, eftersom alla poliser inte jobbar identiskt och det enligt Reiner inte finns möjlighet att välja sin partner. Utifrån det resonemanget kan poliser tänkas ha olika sätt att förhålla sig till samt hantera olika brottstyper även om de ingår i samma polispatrull. Om en polis i patrullen har ett negativt förhållningssätt till våld i nära relation kan det tänkas att denne försöker sig på en enkel lösning genom att enbart kolla läget på brottsplatsen snabbt och sedan stänga dörren för att få det "överstökat". Det kan då tänkas vara svårt för den andra polisen i patrullen, som kanske har ett mer engagerat förhållningssätt till brottstypen, att hantera brottet mer utförligt och det kan på så vis tänkas leda till en konflikt mellan poliserna. Det kan även kopplas till Van Maanens variant av teorin om yrkessocialisation med resonemang om att individens förväntningar på yrkesrollen blir oförenliga med förväntningar som uppstår i socialisation med kollegor.

Det intervjupersoner sa om att poliser kan påverkas av varandra anses även kunna kopplas till både rollteorin och teorin om socialisationsprocesser. Det skulle kunna kopplas till rollteorin eftersom den beskriver att normer och förväntningar påverkar vad individer läser in i sin polisroll, vilket kan innebära att de olika förhållningssätt poliser har kan ha skapats från de normer och förväntningar denne läser in i rollen. Det kan vidare kopplas till teorin om socialisationsprocesser på det vis att individer utifrån samspel och socialisation formas till att se på saker på ett visst sätt och därmed i detta fall att polisers förhållningssätt även kan tänkas präglas av de normer och förväntningar som kollegor läser in i sin yrkesroll. Det kan i denna studie exempelvis visa sig då en intervjuperson uppger sin uppfattning om att äldre kollegor kunde färga hur de yngre poliserna förhöll sig till brottstypen, samt att det påverkade hur den hanterades. På samma sätt beskrev en annan att då han åkte i samma patrull med en kollega under en längre tid, påverkade de varandra och varandras sätt att arbeta.

Resonemanget kring att olika förhållningssätt hos poliser skulle kunna påverka hur poliserna hanterar brottstypen våld i nära relation kan kopplas till tidigare forskning av bland annat Segrave, Wilson, Fitz-Gibson (2016) och Skolnick (1966) som visat på att polisers förhållningssätt har betydelse för hur de hanterar olika brottstyper. Ett exempel

är uppfattningen hos en intervjuperson om att den cyniska tendensen påverkar hur pass professionellt poliser hanterar våld i nära relation.

6.3.5 Engagemang och dess betydelse

Det fanns några intervjupersoner som beskrev betydelsen av polisens engagemang för hantering av brottstypen våld i nära relation. Ida beskrev att hon personligen kände ett engagemang för de kvinnor som utsätts för denna typ av brott och att hon ville göra skillnad. Hon beskrev vidare sin uppfattning om att det är olika vilket engagemang det finns bland poliser, genom att säga;

Jag har mött både kollegor som också har ett engagemang och det här med att det får ta tid och att det kräver tid. Sen har jag även mött kollegor som börjar hålla förhör utan att filma till exempel. Ibland hör man det här snacket... om den här hopplösheten att man åker "amen det är fjärde gången vi är på samma plats".

Ida sa även "när jag åker, ofta hem till folk, så har jag ju bara ett litet litet fönster där jag träffar dem här personerna och jag vill ju påverka dem så mycket jag bara kan." Hon beskrev vidare att poliser i större utsträckning kan påverka kvinnornas livssituationer med rätt stöd och hjälp och att det kräver hög kompetens från de poliser som hanterar dessa ärenden. Hon belyste även sin uppfattning om att myndigheten misslyckas i de fall de inte har kunnat hjälpa de kvinnor som blir ihjälslagna i relationer eftersom de ofta varit i kontakt med polis eller socialtjänst vid något tillfälle innan det sker och att dokumentation kring deras situationer därför ofta funnits hos polisen. Hon sa följande;

Just för att vi vet att kvinnor... att de ofta drar tillbaka anmälningarna och då krävs det ju ännu mer av oss och vår kompetens. För att inte lägga för mycket ansvar på kvinnan, utan att vara det här stödet och det här samhället och de här myndigheterna runt omkring.

Hon berättade vidare betydelsen av sitt förhållningssätt genom att säga:

Jag upplever att jag vet på ett ungefär vad jag vill göra. För mig handlar det mycket om att försöka få något förtroende från den här kvinnan så att hon upplever att hon kan berätta, för att det ligger mycket... ofta om det då har varit våld då ligger det otroligt mycket skam liksom.

Hon sa även att det enligt henne är särskilt viktigt att de som kommer som kvinnliga poliser och möter de våldsutsatta kvinnorna är extra ödmjuka så att de inte framstår som auktoritära gentemot målsäganden. Hon förklarade att målsäganden annars kan uppfatta dem som “starka kvinnor” som är “tuffa” och “har makt” och att det finns forskning som stödjer att det kan leda till att målsäganden förminskar sig själv. Intervjupersonen beskrev hur hon förhöll sig till detta genom att säga att hon försökte tänka att hon är en medmänniska till målsäganden så att denne ska känna sig trygg. Liket detta beskrev Anja att hon uppfattade det som viktigt att polisen visar engagemang för målsäganden av den anledning att målsäganden i framtiden ska känna förtroende för rättssamhället och vilja medverka i rättsprocessen.

Det Ida sa i det första citatet tolkas som att hon var av uppfattningen att det finns olika stort engagemang för brottstypen våld i nära relation bland poliser. Hon tolkas ha ansett att det fanns poliser som hon själv, som ville låta arbetet med målsäganden få ta den tid det kräver och som kände engagemang till att hantera målsäganden och ärenden gällande brottstypen. Hon tolkas vidare ha ansett att det även fanns de poliser som skulle välja att hantera brottstypen utan engagemang, exempelvis genom att påbörja förhör utan att spela in det med videoupptagning eftersom de ansåg brottstypen vara hopplös att hantera. Det menade hon berodde på att poliser de måste åka ut till samma plats upprepade gånger vid hantering av våld i nära relation. Idas vidare berättelse tolkas som att hon under den begränsade tid som hon spenderar med de utsatta individerna ville göra sitt yttersta för att påverka personerna till att förbättra sin livssituation. Hennes vidare utsaga tolkas som att ansvaret enligt henne inte bör läggas på den som utsätts för brottet utan att den personen behöver stöd från de myndigheter som finns i samhället.

Både Anja och Ida uppgav vad som tolkas vara uppfattningar gällande att målsäganden behöver känna förtroende för den polis denne ska berätta händelser för med tanke på att målsäganden ofta kan känna skam vid utsatthet för denna brottstyp. Idas uppfattning tolkas även ha varit att målsäganden tenderar att förminska sig själv i möte med kvinnliga poliser för att de kan upplevas ha mer makt än målsäganden eftersom de kan uppfattas som “starka kvinnor”. Den uppfattningen kan kopplas till Bevan och McKenzies (2012) teori om poliskulturer som belyser att polisens yrkesroll kan förknippas med maskulinitet, styrka och spänning. På så vis tolkas det vidare som att Ida anser att polisens förhållningssätt kan påverka hur de bemöter målsäganden och dennes situation samt att

hur poliser hanterar målsägandens situation kan göra skillnad för dennes öde. Därmed tolkas det finnas uppfattningar om att ett engagemang för brottstypen bland poliser kan innebära en skillnad för målsäganden. Poliser som har engagemang för brottstypen kan vidare tänkas ha läst in engagemanget som en norm eller förväntning på sin yrkesroll, vilket därmed kan kopplas till rollteorin.

Engagemanget som har beskrivits ovan kan vidare anses kopplas till frontlinjebyråkratiteorin som resonerar om att polisens handlingsutrymme i vissa lägen kan vara positivt. Ett exempel är att det möjliggör för poliser att kunna bidra till en positiv förändring för målsäganden och dennes situation i ett destruktivt förhållande genom att poliserna anstränger sig och visar engagemang för ärendet och målsäganden.

7. Diskussion

I följande kapitel ges en diskussion av centrala delar från den primära empirin med koppling till tidigare forskning samt teorier. Studenternas egna reflektioner kring studien beskrivs även här. Det ges slutligen förslag till vidare forskning.

7.1 Studiens viktigaste resultat i relation till syfte och frågeställningar

Studiens huvudsakliga syfte var att studera polisens uppfattningar kring brottstypen våld i nära relation samt kring hur brottstypen hanteras av poliser. Frågeställningarna formulerades utifrån syftet enligt följande;

- Vilka uppfattningar finns bland poliser gällande hur poliser förhåller sig till våld i nära relation?
- Vilka uppfattningar finns bland poliser gällande hur poliser hanterar i nära relation?

I relation till syftet och frågeställningarna tycks det viktigaste resultatet av studien vara de uppfattningar hos intervjupersonerna som framstod som mest centrala. De flesta intervjudeltagarna beskrev att det är viktigt att polisen lägger fokus på brottstypen våld i nära relation, trots det framkom uppfattningar under intervjuerna om att många poliser har negativa förhållningssätt till brottstypen. Det tycktes främst vara för att brottstypen ansågs ha låg status och vara "oball", mindre spännande samt jobbig att hantera. Det tycktes även bero på att poliser ansågs anta ett gärningsmannaperspektiv i brist på förståelse för målsäganden men även av okunskap kring brottstypens komplexitet. Majoriteten av intervjupersonerna var vidare av uppfattningen att poliser inte verkar använda sig av något metodstöd vid hantering av våld i nära relation. Samtidigt var de flesta intervjupersoner av uppfattningen att poliser tenderar att hantera brottstypen olika. Många ansåg även att det var centralt vilket förhållningssätt olika poliser hade för hur de hanterade brottsligheten.

7.2 Tolkning av resultaten i relation till teori och tidigare forskning

7.2.1 Relevans av tidigare forskning och teori

Det kan diskuteras kring hur både frontbyråkratiteorin, teorin om yrkessocialisation samt rollteorin kan anses bygga på faktorer som påverkas av varandra och att alla dessa teorier därmed bör beaktas i relation till varandra vid studerande av hur poliser förhåller sig till och hanterar våld i nära relation. Om de förväntningar och normer som enligt socialisationsteorin kan anses skapas mellan kollegor kan det tänkas påverka de normer och värderingar som poliser själva läser in i sin yrkesroll enligt rollteorin. Det kan enligt kopplingar som gjordes i analysen även anses påverka hur poliser ställer sig till användning av metodstöd. De teorier som använts till studien anses på så vis ha bidragit till ökad förståelse för den empiri som skapats.

7.2.2 Poliserna olika fallenhet och förhållningssätt

De rekommendationer som finns i poliserna metodstöd för hantering av våld i nära relation kan tänkas finnas som hjälp för poliserna att utföra ett högkvalitativt arbete och underlätta utredning. Trots det tycks användning av metodstöd ändå inte prioriteras framför erfarenhet och rutin av poliser enligt den kunskap som skapats genom studien och som visar att individer har olika egenskaper och att alla poliser därmed inte kan anses hantera brottsliga situationer lika. Med det menas att en checklista för vissa poliser skulle vara ett bra stöd i arbetet medan det för andra kanske inte skulle behövas då de skulle kunna hantera situationen på ett önskvärt sätt, endast med stöd av erfarenhet. Det kan dock anses svårt, alternativt omöjligt att avgöra vilka poliser som har fallenhet för att hantera brottstypen och därmed skulle kunna avstå att använda metodstöd.

7.2.3 Konsekvenser av negativa poliskulturer

Utifrån kunskap som skapats genom studien kan poliserna hantering av våld i nära relation delvis anses präglas av en negativ poliskultur i form av att poliser exempelvis antar ett gärningsmannaperspektiv eller att brottstypen anses vara mindre spännande och "obal" att hantera. En "Vi mot dem"-kultur tycks vidare uppstå eftersom brottstypen inte anses vara spännande samtidigt som intervjudeltagare har beskrivit de individer som polisen ska hjälpa och skydda som "jobbiga" att hantera. Ett sådant förhållningssätt anses inte kunna gynna ärendets utredning eller målsäganden, särskilt med tanke på den forskning

som visar att målsägandens vilja att medverka i utredning påverkas av hur poliser förhåller sig till dem. Det kan resoneras kring hur det kan anses vara en bidragande faktor till brottstypens höga mörkertal.

Om negativ poliskultur får styra hur våld i nära relation hanteras anses det även gå emot hur polismyndigheten och samhället egentligen vill att brott ska bekämpas. Det kan tänkas bidra till en ökning av det tidigare beskrivna "demokratiska svarta hålet", är därmed minskad trygghet för samhällets medborgare. I och med det resonemanget kan resultatet av polisens verksamhet bli motsatt deras huvudsakliga mål med verksamheten som är att skapa trygghet i samhället. Om polisens handlingsutrymme används till att hantera brott baserat på hur poliser förhåller sig till brottstypen kan det därmed anses vara problematiskt. Den negativa poliskulturen hos poliser anses därmed inte kunna gynna samhället utan tycks snarare kunna skapa konflikter mellan polis och samhällsmedborgare och till följd av det stora samhälleliga skador.

7.2.4 Socialkonstruktionism i relation till rollteorin

I och med det socialkonstruktionistiska perspektivet som studien haft har det genomgående under arbetets gång tagits hänsyn till hur studenterna har bidragit till den kunskap som skapats under intervjutillfällena. Det kan tänkas att intervjudeltagare försökte ge "rätt svar" på de frågor som ställdes till dem under intervjuerna baserat på hur de uppfattade intervjuarnas förväntningar. Sådana förväntningar kan tänkas funnits redan innan intervjutillfället men också uppstått beroende på hur, samt vilka frågor som ställts av intervjuarna. Frågorna kan exempelvis ha varit formulerade eller uttryckta på ett särskilt sätt. Även den respons som intervjuarna har gett på det intervjudeltagarna svarade under intervjutillfället kan tänkas ha påverkat deras vidare beskrivningar. Det kan vidare gått till så oavsett om det faktiskt funnits förväntningar hos intervjuarna på hur poliserna skulle svara eller inte, eftersom förväntningarna kan anses grunda sig i intervjudeltagens uppfattningar. Intervjudeltagares spontana och uppriktiga svar kan då blivit ersatta av vad de tror att de förväntas uppge.

Att intervjudeltagare skulle svara på intervjufrågor beroende på förväntningar kan också kopplas till rollteorin om de förväntningar och normer intervjupersonen läste in i sin egen yrkesroll som polis fick prägla hur de svarade. Då kan svaren tänkas ha blivit annorlunda

om intervjupersonen hade intervjuats som privatperson istället. Det kan dock anses svårt att reda ut till vilken grad intervjupersonernas uppfattningar präglades av de förväntningar och normer de själva lagt i sin yrkesroll samt hur intervjuarna faktiskt påverkat de svar som getts. De frågor som ställts under intervjusituationer anses inte ha varit varken ledande eller i någon större utsträckning präglade av tydliga förväntningar på vilka svar som skulle komma. Dock kan ett positivt bekräftande svar från intervjuare tänkas leda till att intervjupersonen upplever att den svarat på ett bra sätt. Det kan därför anses rimligt att utgå från att vi som intervjuare har varit med och skapat den kunskap som kommit ur intervjutillfällena. Det behöver dock inte nödvändigtvis innebära att kunskapen inte är riktig.

7.3 Nytt syfte i brist på tidigare forskning

Till en början när examensarbetet planerades var tanken att studera polisanställdas uppfattningar kring metodstöd och hur dessa tillämpas i praktiken vid hantering av våld i nära relation. Dock ändrades syftet tidigt under arbetets gång då vi inte hittade relevant tidigare forskning eller teori som skulle kunna kopplas till syftet. Syftet ändrades därmed till det nuvarande, vilket kunde kopplas till tidigare forskning och teori i högre grad.

7.4 Reflektioner kring studiens resultat

7.4.1 Motsägelsefullhet hos intervjupersoner

En del av intervjupersonernas uppfattningar som nämndes i analysen ansågs vara motsägelsefulla. Några var exempelvis både av uppfattningen att poliser med negativt förhållningssätt till ärenden av våld i nära relation tenderar att söka enkla lösningar för att hantera dem men samtidigt att poliserna försöker göra något bra av hanteringen av ärendet. Det kan anses vara svårt att förstå hur poliser samtidigt ska kunna söka efter "enkla lösningar" på ett ärende och samtidigt se till att det leder till något bra för målsäganden. En annan motsägelsefullhet som tycktes finnas bland intervjudeltagare var huruvida polisens förhållningssätt skulle kunna inverka på hur poliserna hanterar ärenden med våld i nära relation. Enligt några intervjupersoner kunde poliser uppfattas vara professionella trots att de ogillade att hantera brottstypen men samtidigt uttryckte de att förhållningssätt till brottstypen hade en inverkan på hantering av den.

Det ansågs finnas fler motsägelser bland poliserna som intervjuades. Majoriteten av intervjupersonerna tycktes nämligen vara av uppfattningen att våld i nära relation är en komplex brottstyp som handlar om mjuka värden och familjerelationer där målsäganden ofta anses befinna sig i en särskilt utsatt situation. Samtidigt tycktes samma intervjupersoner ha ett gärningsmannaperspektiv och vara av uppfattningen att det var svårt att förstå varför målsäganden inte enkelt kunde ta sig ur situationen. Resonemangen ansågs därmed utgöras av motsägelsefulla uppfattningar. Att polisens förväntningar på sin yrkesroll kan krocka med de förväntningar polisen har som individ samt med vad andra poliser läser in i sina yrkesroller kan tänkas förklara motsägelsefullheten.

7.4.2 Jämförelser med tidigare forskning

Det fanns vissa delar i empirin som inte tycktes kunna kopplas till den tidigare forskningen som studien använde sig av. Ett exempel på detta var då intervjudeltagare beskrev uppfattningar kring att poliser inte påverkar varandras förhållningssätt eller hantering. Den tidigare forskningen av Segrave, Wilson, Fitz-Gibson (2016) och Skolnick (1966) tycktes snarare visa tvärtom, att förhållningssätt kan påverka hantering. Därmed motsäger denna del av empirin tidigare forskning på området. Det diskuteras dock vidare under föregående rubrik hur uppfattningar hos intervjupersonerna ansågs vara motsägelsefulla.

7.4.3 Förslag till vidare forskning

Studiens intervjudeltagare bidrog med många intressanta uppfattningar som främjat vidare tankar och reflektioner som dock inte kunde fördjupas särskilt mycket i den aktuella studien. Istället kan de anses vara relevanta för vidare forskning. Studien hade exempelvis inget fokus på genusperspektiv, dock framkom många intressanta uppfattningar som berörde ämnet vid intervjutillfällena. Flera intervjudeltagare hänvisade exempelvis till målsäganden som hon/kvinnan och gärningspersonen som gärningsmannen/mannen. Av den anledningen skulle det förslagsvis vara intressant att för vidare forskning studera förhållningssätt till och hantering av våld i nära relation ur ett genusperspektiv.

Något som framkom tydligt under studiens genomförande var en uppfattning bland intervjudeltagarna om att det finns ett gärningsmannaperspektiv bland poliser vid

hantering av våld i nära relation då målsäganden tenderar att ifrågasättas istället för gärningspersonen. Det berördes av denna studie till viss del men utan fördjupning, det läggs därför också till som förslag till vidare forskning på området.

8. Litteraturförteckning

Alvesson, M. & Sköldberg, K. (2008). *Tolkning och reflektion - vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. Lund: Studentlitteratur AB

Belfrage, H. och Strand, S. (2003). *Utveckling av ett riskinstrument för polisiär bedömning av risk för upprepat partnervåld (SARA:PV). Slutrapport från ett utvecklingsprojekt i Kalmar, Kronoberg och Blekinge län*. Sundsvall: Mithögskolan. Hämtad 2018-04-30 från <http://www.rpksundsvall.se/wp-content/uploads/2009/05/slutsarapv1.pdf>

Bevan, M., McKenzie, M. (2012). Cowboy' Policing versus 'the Softer Stuff'. *International Feminist Journal of Politics*, 14(4), 508-528, DOI: 10.1080/14616742.2012.726095

Biddle, B., & Thomas, E. (1966). *Role theory. Concepts and Research*. New York: Wiley.

Brottsförebyggande rådet. (2018). Våld i nära relationer. Hämtad 2018-05-16. Via: <https://www.bra.se/brott-och-statistik/statistik-utifran-brottstyper/vald-i-nara-relationer.html>

Brough, P., Chataway, S., Biggs, A. (2016). 'You don't want people knowing you're a copper!'. *International Journal of Police Science & Management*, 18(1). 28–36. DOI: 10.1177/1461355716638361

Bryman, A. (2008). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber AB

Dahlin-Ivanoff, S. (2015). Fokusgruppsdiskussioner. I Ahrne, G. & Svensson, P. (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder*. (s. 81-92). Stockholm: Liber AB

Durkheim, E. (1956). *Education and Sociology*. Glencoe: Free Press.

Janson, H. (2012). Mätinstrument. I Sundell, K. (Red.). *Att göra effektutvärderingar*. (s. 141-172). Stockholm: Gothia. Hämtad 2018-02-11 från

<https://www.socialstyrelsen.se/evidensbaseradpraktik/attarbetevidensbaserat/Document/s/att-gora-effektutvarderingar.pdf>

Karlsson, J. & Pettersson, T. (2006). Det blir vad vi gör det till!. I Roxell, L. & Tiby, E. (red.). *Frågor, fält och filter - Kriminologisk metodbok*. (s. 57-84). Lund: Studentlitteratur AB

Koster, N. N-S. (2017). Victims' perceptions of the police response as a predictor of victim cooperation in the Netherlands: a prospective analysis. *Psychology, Crime & Law*, 23(3), 201-220, DOI: 10.1080/1068316X.2016.1239098.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur AB

Lander, I. (2008) "Varför finns det inga fjollor på polisutbildningen? - Mångfaldssträvanden inom svensk poliskår - Kvalitet eller kvantitet?". I Granér, R., Larsson, P. (red.). *Policing in Scandinavia. Proceedings from the Conference on Police Research in Växjö August 2007*. (s. 267-278). Växjö: Växjö Universitet.

Lander, I. (2013). Obstacles for Changes within the (Swedish) Police Force: Professional Motivations, Homosociality, and Ordering Practices. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 14(1), 43-61. DOI: 10.1080/14043858.2013.773691

LeCompte, M. D., & Goetz, J. P. (1982). Problems of reliability and validity in ethnographic research. *Review of educational research*, 52(1), 31-60. DOI: 10.1080/14043858.2013.773691

Lindström, P. (2005). Violence Against Women in the Swedish Context. I Smeenk, W. & Malsch, M. (Red.). *Family Violence and Police Response*. (s.105-125). New York: Routledge

Lipsky, M. (1969). *Toward a Theory of Street-level-bureaucracy*. Madison: Institute for Research on Poverty, University of Wisconsin. Hämtad 2018-05-13 från

https://www.historyofsocialwork.org/1969_Lipsky/1969,%20Lipsky,%20toward%20a%20theory%20of%20street%20level%20bureaucracy%20OCR%20C.pdf

Petersson, O. (2015). *Att bli polis; Från utbildningens förväntningar till gatans norm.* (Doktorsavhandling, Linnéuniversitetet, Växjö). Norstedts Juridik AB.

Polisen. (2018a). *Uppdrag och mål.* Hämtad 2018-05-16 från <https://polisen.se/om-polisen/uppdrag-och-mal/>

Polisen. (2018b). *Styrning av polisen.* Hämtad 2018-04-03 från <https://polisen.se/om-polisen/uppdrag-och-mal/styrning-av-polisen/>

Reiner, R. (2010). *The politics of the police.* Oxford: Oxford University Press

Regeringen. (2002). *Nationell handlingsplan mot våld i nära relationer.* (SOU 2002:71). Stockholm: Fritzes offentliga publikationer.

Schreier, M. (2012). *Qualitative Content Analysis in Practice.* Los Angeles: Sage Publications Ltd.

Segrave, M., Wilson, D. & Fitz-Gibbon, K. (2016). Policing intimate partner violence in Victoria (Australia): Examining police attitudes and the potential of specialisation. *Journal of criminology*, 51(1), 99–116. DOI: 10.1177/0004865816679686

Skolnick, J.H. (1966). *Justice Without Trial. Law Enforcement in Democratic Society.* New York: Wiley

Skolnick, J.H. (2011). *Justice without trial - Law Enforcement in Democratic Society.* Quid Pro, LLC

Skolnick, J.H. (2008). Enduring issues of police culture and demographics. *policing and society*, 18(1). 35-45. DOI:10.1080/10439460701718542

Thomsson, H. (2010). *Reflexiva intervjuer.* Studentlitteratur AB: Lund

Thurén, T. (2014). *Vetenskapsteori för nybörjare*. Liber AB. Stockholm.

Van Maanen, J. (1976). Breaking In: Socialization to Work. I Dubin, R. (red.). *Handbook of Work, Organization and Society*. Chicago: Rand McNally College Pub. Co.

Vetenskapsrådet. (2018). Forskningsetiska principer - inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning. Hämtad 2018-03-12 från <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

Westmarland, L. (2011). Police cultures. I Newburn, T. (Red.). *Handbook of Policing*. (s. 253-280). Routledge: New York

9. Bilagor

Bilaga 1: Sökvägar för tidigare forskning

Artikeln av Segrave, Wilson, Fitz-Gibson (2016) hittades genom databasen discovery via Högskolan i Gävle. Sökorden som användes var "domestic violence" samt "police culture". Det krav som ställdes på alla artiklar från databasen discovery var att de skulle vara peer-reviewed. Jerome Skolnicks (1966) forskning kom till kännedom vid inläsning av ämnet i böcker från tidigare kurslitteratur. Studien av Koster (2017) hittades vidare genom discovery med hjälp av sökorden "police response" och "victims". Peterssons (2015) avhandling "*att bli polis*" har använts av studenterna som kurslitteratur i tidigare kurser och valdes ut på grund av den relevans som ansågs finnas till den aktuella studien. Både studien av Lander (2013) och studien av Brough, Chataway & Biggs (2016) söktes fram genom discovery med sökorden "Police force" och "police culture". Den sista studien av Belfrage och Strand (2003) hittades i boken "*Family Violence and Police Response - Learning From Research, Policy and Practice in European Countries*". Studien söktes sedan upp via Google.

Bilaga 2: Intervjuguide

Syftet med studien är att finna ökad förståelse och insikt kring polisens uppfattningar om polisens förhållningssätt till våld i nära relation samt om hur brottstypen hanteras av poliser.

Läs upp för intervjudeltagare:

Är det okej att vi startar inspelningen nu? Intervjun spelas in med ljudupptagning som endast kommer användas till examensarbetet av oss intervjuare för att underlätta analys av materialet. Du som intervjudeltagare är helt anonym och deltagandet är frivilligt, du kan därför välja att avsluta intervjun när som helst. Inspelningen kommer förvaras säkert utan åtkomst av obehöriga och raderas när examensarbetet är klart. Instämmer du i de punkter vi nu läst upp?

Exempel på inledande frågor:

Hur länge har du arbetat som polis?

Hur ofta uppskattar du att du i ditt arbete stöter på brottstypen våld i nära relation?

Teman att behandla under intervjun:

1. Hur hanteras brottstypen våld i nära relation?

Exempel på frågor som kan ställas:

- Hur kan det gå till när en anmälan om våld i nära relation inkommer? *Alt.* Hur kan det gå till när ni åker på ett ärende gällande våld i nära relation?
- Hur kan det gå till i de fall ni möter målsäganden och/eller gärningspersonen på plats?
- Känner du till om det finns tillgängliga metodstöd eller hjälpmedel för er att använda? Hur används det i så fall?
- I vilken utsträckning upplever du att checklista används?
- Tycker du att något saknas i metodstödet? vill du i så fall beskriva vad?
- Tycker du att något i checklistan är överflödigt? vill du i så fall beskriva vad?

2. Förhållningssätt till brottstypen våld i nära relation

- Hur förhåller du dig till brottstypen våld i nära relation och hanteringen kring den?

- Upplever du att din erfarenhet som polis påverkar din uppfattning av brottstypen?
- Hur ser du på att arbeta/utreda/åka på ärenden som gäller våld i nära relation?
- Vilka tankar och känslor får du när du ska hantera våld i nära relation?
- Hur uppfattar du att andra poliser ser på att arbeta med ärenden som gäller våld i nära relation?

3. Avslutande fråga

- Är det något mer du skulle vilja berätta om?

Bilaga 3: Skriftlig information till intervjupersoner

Den intervju du kommer delta i ingår i en studie som syftar till att studera hur poliser uppfattar brottstypen våld i nära relation samt hur våld i nära relation hanteras. Syftet är också att genom denna studie och dess resultat kunna bidra till att öka allmänhetens förståelse för polisens arbete. Målet med intervjutillfället är att få ta del av just dina upplevelser, och vi söker därför inte rätt eller fel svar på de frågor vi ställer utan snarare uppfattningar och erfarenheter. Det intervjumaterial som framkommer under intervjun kommer endast användas till den aktuella studien. Studien kommer publiceras på DIVA (Digitala Vetenskapliga Arkivet) samt göras tillgänglig för polisen som är en uppdragsgivare för studien. Du som intervjuperson kommer vara helt anonym. Deltagandet är helt frivilligt och kan avbrytas när som helst. Vi har även för avsikt att spela in intervjun i syfte att underlätta analys om det är okej för dig som intervjudeltagare.